

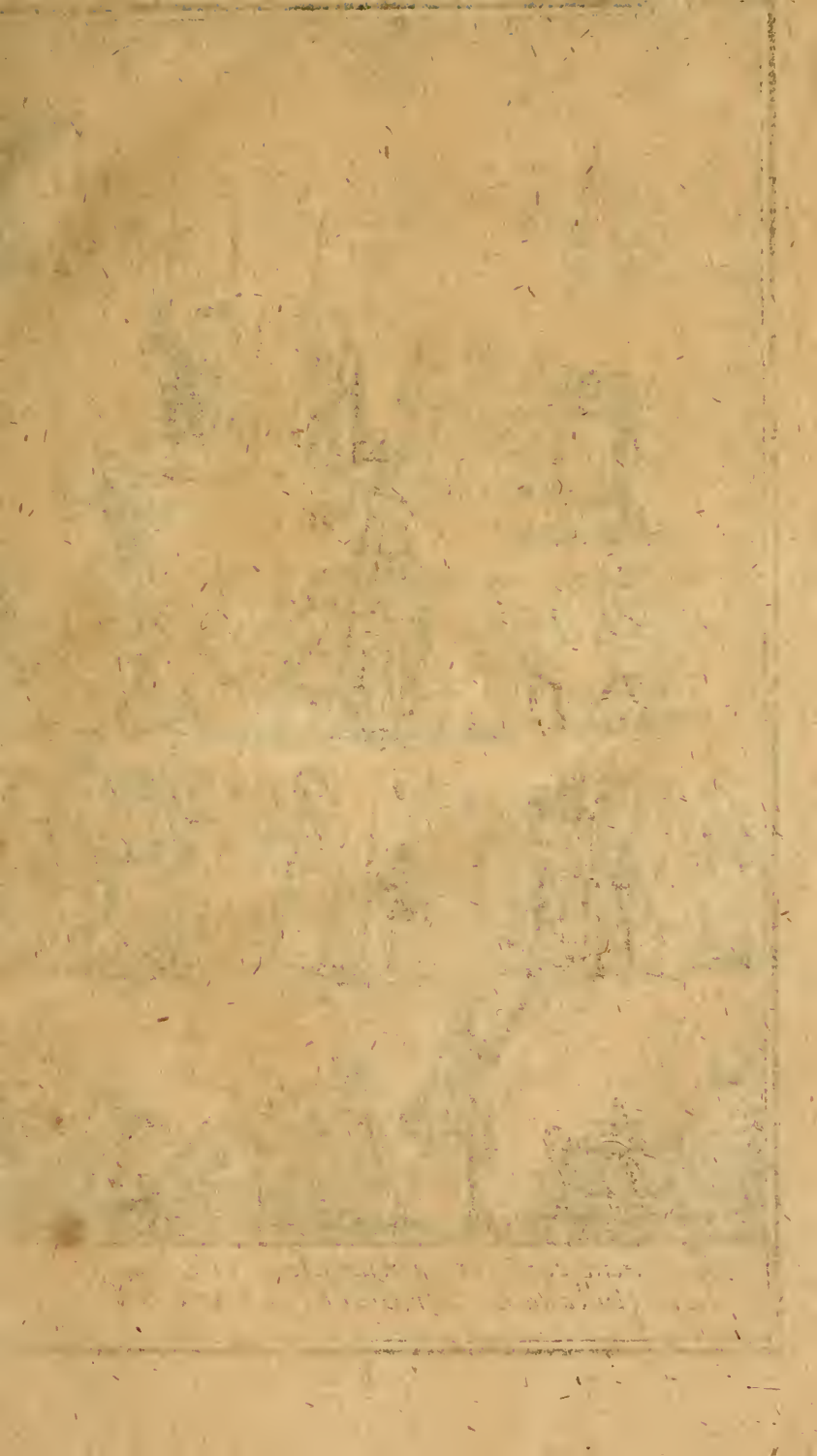
9
/
JCH

BOSTON MEDICAL LIBRARY
in the Francis A. Countway
Library of Medicine - Boston

3.184

*Flagellum eqvo, et carnus asino, et virga in
dorso stultorum. Proverb. XXVI. 3.*

CHRISTIANI SCHOETTGENII

DE

SECTA
FLAGELLANTIVM
COMMENTATIO.

AD

AMPLISSIMUM
SENATVM WVRCENSEM

LIPSIAE,

apud JO. CHRIST. MARTINI
clō lōcc XI.

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
GEORGETOWN, DISTRICT OF COLUMBIA

NO. 52
GEORGETOWN, DISTRICT OF COLUMBIA

VIRI AMPLISSIMI &c.

PATRONI AC FAVTO-
RES MAXIMO PERE
COLENDI,

DUm haectenus post or-
dinaria studiorum ge-
nera, quæ tractare soleo, ali-
quot etiam horas historiae
Germanicae scriptoribus im-
pendi, factum est, ut, quum
crebra Flagellatorum fieret
mentio, occasio mihi data
fuerit alios aliarum regio-
num coevos evolvendi, un-
de postmodum hæc de *Secta*

Flagellantium nata est
commentatio. Quam cum
Vobis, VIRI AMPLISSIMI,
inscribere destinarem, non
absolum fore putavi, data
hac occasione ea, quæ ad pa-
triæ nostræ historiam inlu-
strandam facientia, in ea-
dem lectione occurrerunt,
Vobiscum publice commu-
nicare, ne cum aliis, quæ de
patria nostra forte conscri-
pta sunt, æterno situ pere-
ant. Incendia certe quæ-
dam in caussa fuerunt, quo-
minus urbis patriæ res o-
mnes adcurate iam sciamus,
nostrum tamen est, reliquias
ex cineribus conservatas

conligere, ut etiam urbs nostra, quæ alias in historia Germanica non incelebre nomen est, aliquid habeat, quod de antiquitate sua aliis narrare possit. Adgredior ergo narrationem antiquissimarum rerum, quæ in historiarum monumentis de patria nostra leguntur. Et primo quidem, quod ad nomen illius adtinet, ex terminatione adparet, Wendicum esse, quæ lingua circa fec. ix. x. & sequentia his nostris regionibus fuit frequentissima. Ad sunt enim plurima in indefinita vicorum & urbium nomina, Döblin/Müglin/

Cornyn/Noſin/ꝛ. Radicem
autem ipſam vocis determi-
nare fateor me certo non
poſſe. Adferam tamen in
medium coniecturas, ex
quibus forte alii vera pote-
runt excudere. Ipſam ra-
dicem circa urbis noſtræ pri-
mordia notam fuiſſe & uſita-
tam, oſtendit nomen *Wir-*
zam Obotritorum Regis,
qui ad Albiam in Hiliuni in-
terfectus eſt, Regino
Chron. lib. 2. apud Piſtori-
um Script. R. G. tom. 1. p. 31.
Alius occurrit *Wucronin*,
quem Henricus Imp. cum
exercitu ſuo fugavit, Lam-
bertus Schafnaburgeniſis ad

a. 934. Calpar Bruschius,
Poeta seculi XVI. in Elegia de
Mulda flumine & adiectis
locis Lipsiæ 1544. 8. edita
pag. ult. nomen *Wurcenæ*
nostræ ab *herbis* sive radici-
bus deducit. Verba sunt
hæc:

*Alter a quin etiam, quæ no-
mina sumsit ab herbis,
Quarum est per totum co-
pia dives agrum.*

Nec id quidem sine ratione.
Testatur quippe Gobelinus
Persona Cosmodrom. ætat.
6. c. 39. *quod apud Francos*
(forte etiam apud Saxones)
herba Würke dicatur. Et

inde etiam deducunt nomen
Würzburgi, celebris urbis.
Guntherus Ligurino 5. 322.

*Undique magnifici proceres
ad magna vocati*

*Conveniunt, urbemque pe-
tunt, cui nomen ab herbis.*

Et Jo. Scholasticus, Sacer-
dos & Conventualis Cellæ
superioris, in descriptione
Herbipoleos p. 1. (qui liber
MS. est in Bibliotheca Pau-
lina: an editus sit, mihi non
constat,) *Wirk* enim, in-
quit, *novum vinum, id est,*
mustum signat, Wirk au-
tem odoriferam herbam aut
radicem, nonnunquam bene
olentia

*olentia aromata, quæ vulgus
Specerem vocat.* Adtuli er-
go in medium, quæ potui,
quamvis ea adplicare, & cer-
ti quid definire non possim.
Fortasse docebit tempus,
quando plures a me libri e-
volventur, nam diu satis
temporis insumsi, antequam
hæc, quæ modo dixi, conli-
gere potui.

Prima vero nostræ patriæ
mentio fit circa a. C. 984. quo
tempore ultimus (ut a qui-
busdam vocatur, fortasse et-
iam fuit primus) Comes
Wurcensis, Esico nomine,
Comitatum suum, ad quem
pertinuere *Wurcena*, *Bi-*
) o (5 *cha,*

cha, Beicha, & Lubenicium,
five *Læbnicium*, Volchuldo
Episcopo Misnensi vendidit,
quam ipsam venditionem
Otto III. Imp. Havelbergæ
auctoritate sua confirmavit,
testibus Fabricio in Annali-
bus urbis Misnæ ad a. 994.
fol. 22. & Albino tit. 10. p. 114.
Aliter hæc enarrat Antonius
Weckius in Chronico Dres-
densi part 1. tit. 1. p. 2. qui ait,
Comitatum Wurcensem,
qui morte Esiconis secuta ad
Imperatorem pervenerat,
ab ipso Imp. a. 995. testante
id diplomate Havelbergæ d.
3. Octobr. eiusdem anni con-
scripto, Episcopatu Misnen-

si donatum esse , ad quem
præcipue *Worzin, Pichen,*
Pohus, Gerischo & alia quæ-
dam numerata fuere. Ve-
rum quid de hac re sentien-
dum sit, ex iis, quæ statim se-
quentur , adparebit. Esi-
conem vero nostrum Albi-
nus tit. 22. fol. 285. Comitem
Wethinensem , Mersebur-
gensis & Plissensis perhi-
bet, ex gente Wittekindi or-
tum; & recte id quidem.
Pater enim ipsius fuit Gun-
therus, Comes Plissensis &
Osterlandiæ, qui sex filiis, &
inter hos Esiconi, terras su-
as divisit. Auctor Chronici
Lipsiensis maioris 4, 3. ubi

maiores

maiores etiam ipsius ad Wittekindum usque recensentur. Esiconis ergo nostri fratres a. 955. in prælio contra Hungaros ad Licum Sveviæ fluvium gesto plerique mortui erant, & prolem masculam ex ipsis nemo reliquerat. Noster igitur Esico videns secum totam suam familiam esse extinguendam, vivus adhuc bona suæ portionis Volchuldo Misnensi Episcopo vendidit. Sunt quidam, qui tradant, factum id esse demum circa a. C. 1007. Verum ut taceam, Volchuldum, sive, ut ab aliis adpellatur, Volchradam Episcopum

pum eo tempore in vivis non
amplius fuisse, quippe qui, ut
ex Ditmaro Chron. Martisb.
lib. 4. p. 67. & Fabricio con-
stare potest, iam a. 994. fato
suo functus est, aliæ acce-
dunt circumstantiæ, quæ
ostendunt, rem multo aliter
gestam fuisse. Duo ergo fu-
ere Esicones, unus Comes
Wurcensis, de quo modo e-
gimus: alter vero fuit ulti-
mus Comes Merseburgen-
sis, qui prælio contra Boles-
laum Poloniae Ducem &
Wendos Linticos sive Luiti-
cios a. 989. interfuit, de quo
Ditmarus lib. 4. p. 70. 71. Hic
a. 1007. Lipsiæ obiit, & Mar-
tisburgi

tisburgi in templo D. Ioanni
consecrato sepultus est. Fuit
autem forte posterior ille E-
fico ex familia nostri, quod
adeo adcurate non constat,
suspicio tamen illum ex fra-
tribus patruelibus nostri Efi-
conis vel eius parentis Gun-
theri, ex gente Wittekindea,
fuisse. Quanquam ergo, ut ex
modo dictis constat, Wur-
cena cum districtu suo ad
Episcopos Misnenses emti-
onis iure pervenerat, iurisdic-
tio tamen Ecclesiastica pe-
nes Martisburgensem Epi-
scopatum permansit, cui
eam procul omni dubio Otto
I. Imp. eius fundator subdide-

rat,

rat, nisi forte quis certo probare possit, Ottonem II. inter ea, quæ Gifilario, secundo Martisburgensium Episcopo donaverat (quorum nomina apud Ditmarum lib. 3. p. 47. sunt *Chorin, Kühren/Niriechua, Nerche/Bucith, Pausfik/Cothug (N. L.) & Borinthiz, Bortizsch* / non procul a Taucha distans) etiam Wurcenam dono dedisse, quod tamen ex ante dictis non est credibile. Quicquid autem sit, hoc certum est Gifilarium modo dictum, quum Archiepiscopus Magdeburgensis crearetur, Merseburgensem Episcopatum milere di-

lacerasse, quod testantur
Lambertus Schafnaburgen-
sis ad a. C. 982. & Paul. Langi-
us in Chron. Citicensi ad a.
981. Magnam eius portio-
nem accepere Episcopi Mis-
nensis, Cizensis & Halber-
stadenfis: novem vero se-
quentes urbes, & optimas
quidem, sibi retinuit Gisilari-
us, & Magdeburgensi Archi-
episcopatu subiecit, quarum
nomina sunt hæc: *Scudici*,
Scheudiz / *Cothug*, (*Röthen*
quidam volunt, sed hos refu-
tat diploma Ottonis II. qui
Cothenum Thiemoni Co-
miti donavit a. 973. Vide Bec-
manni Histor. Anhaltinam

part 3. l. 4. c. 1. §. 1: melius ergo
ii, qui h. l. ἐπέχου adripiunt)
Worzin, Burken/Bigni, Bi-
chen/Ilburg, Silenburg/Lui-
banici, Löbniz/Dibni, Düben/
Pue vel Pungi, Beicha/ (non
Pegavia, ut quidam volunt,)
Gezerisca Gröizsch/ben Silen-
burg. (non Gerichshänn) Vi-
de Ditmarum lib. 3. p. 56. A-
nonymum in Chronico
Magdeburgensi apud Mei-
bomium tom. 2. Script. R. G.
p. 278. Simonem in Chron.
Ileburg. part. 3. p. 497. 498.
& alios. Facta hæc sunt circa
a. C. 981. 982. & Wurcena no-
stra sub ditione Archiepi-
scopi Magdeburgensis fuit

usque ad a. 1015. quo Gero
Archiepiscopus Magdebur-
gensis & Ditmarus Episco-
pus Merseburgensis in villa
Machern convenerunt, &
Gero Ditmaro anxie sollici-
tanti iurisdictionem in qua-
tuor urbes, *Wurcenam*, *Bi-
cham*, *Kothug*, & *Schkeudiz*
d. 25. Octobr. reddidit, con-
sistentibus Henrico II.
Imp. & Hildewardo Episco-
po Misnensi. Ditmarus l. 7. p.
202. 203. Brotuffius Chron.
Martisb. 2. 7. Simon Chron.
Ileburg part. 3. p. 501. 502. Quo
facto statim *Wurcena* &
Bicha Episcopatus Misnen-
si adplicatae sunt ab Hilde-

wardo, teste Simone l. c. & ipsa quoque re comprobante. Nam sequenti a. 1017. d. 22. Febr. Ditmarus, ut ipse scribit lib. 7. p. 222. Henricum Imp. Magdeburgi presentibus compluribus Archiepiscopis & Episcopis rogavit, ut Eilbardus Episcopus Misnensis dioeceses suas ultra Muldam versus orientem sitas sibi restitueret. Verum nil consequi potuit, sed Misnensis Episcopus illas retinuit, partemque Ditmaro cis Muldam Merseburgum versus sitam reliquit. Mutationes istæ, de quibus inodo diximus, omnes de

Ecclesiastica iurisdictione
sunt intelligendæ, Domi-
nium enim & administratio
Politica penes Episcopos
Misnenses immobilis per-
manfit. Porro Monachus
Pegaviensis in Chronico Co-
mitis Wiperti p. 319. narrat,
Wipertum monasterio Pe-
gaviensi a se fundato duabus
villis dotasse, quarum una
Hilperiz, altera vero *Wurce-*
na dicta, quibus addidit pra-
ta, pascua, vineas & molendi-
na ad eas pertinentia. Ex eo-
dem Chronico Pegaviensi
tradit Albinus tit. 22. fol. 286.
Wipertum Comitem VVur-
cenam istam a, 1085. muris
circum-

circumdedisse, & pro conditione istorum temporum munisse. Verum hæc de nostra patria non posse intelligi ex sequentibus constat (1) quia Wurcena nostra iam a. 1015. urbis nomine gauisa est, & antea Comitem habuit, sequentibus vero temporibus inter villas numerata non est. (2) Episcopi Misnenses illam semper retinuerunt. (3) Vineam circa Wurcenam non datur nisi una, quæ hodieque hoc nomine venit, sed, quum admodum amara proferret vina, coli desiit. Arbitror ergo, Wurcenam istam fuisse vil-

lam aliquam non procul a
Pegavia disitam, & sub di-
tione Wiperti Comitis tunc
existentem.

Circa gentilem religio-
nem in primordiis huius ur-
bis heic locorum florentem
non habeo quæ adferre pos-
sem, præterquam quod a.
1017. Wendorum quædam
cohors Muldam tranans, De-
am quandam cum quinqu-
aginta illius sacrificulis in
aquis amiserit. Ditmarus l.
7. p. 230. Meliora sacra post-
quam edocti erant harum
regionum incolæ, Hervicus
Episcopus Misnensis in or-
dine duodecimus, qui a. 1107.
electus

electus est, ædem domini-
cam, incertum quo anno,
fundavit, & *Collegiatam Ec-
clesiam Cathedralis Eccle-
siæ Misnensis* vocavit. Ipse
quoque postea a. 1118. d. 27.
Junii mortuus, in ea sepeliri
voluit, cuius monumentum
usque ad a. 1542. clathris lig-
neis circumdatum exstitit,
quo anno a nobili quodam,
quem Spigelium vocat Fa-
bricius, apertum, & postea
neglectum est. Paullus
Langius in Chron. Citicensi
ada. 1107. Fabricius ad eund.
annum, Albinus tit. 22. fol.
285. 286.

Sisto hic pedem, promissioni meæ postquam satisfeci, qui primordia saltem nostræ patriæ me traditurum promiseram. Non enim iam integrum Chronicon concinnare animus est, sed ea tantum cum civibus meis communicare, quæ hætenus in lectione historicorum occurrerunt, non ab omnibus animadversa. Interim non inficio, me hætenus meditatam esse editionem Chronici Wurcensis, quæ tamen certas ob causas erit differenda. Illius ergo inscriptio Vobis destinata erat,
VIRI AMPLISSIMI,

sed ne tardus nimis essem in referendis Vobis pro vario beneficiorum, quibus me hactenus adficere voluistis, genere, gratiis, aliam ex historia Germanica particulam Vobis, PATRES PATRIÆ dulcissimæ, inscribere debui. Et merito quidem suo id a me fieri postulavit cultus, quo Vobis sum obstrictus. VESTRO etenim beneficio locum quendam in inlustri Schola Portensi obtinui, quæ, ut paucis me expediam, cumulus quidam est omnium illorum, quæ studiosis iuvenibus in prosequentiis studiis adiu-

mento

mento & usui esse possunt.
Ad me certe quod spectat,
iucundissima semper est re-
cordatio illius bonarum
mentium officinæ, quæ tan-
ta mihi exhibuit, ut plus-
quam filiali cultu illa mihi
nullo non tempore sit prose-
quenda. VESTRO be-
ficio ex eadem bonis avibus
reduci stipendium mihi in
hac Academia magnorum
virorum ductu atque auspi-
cio militanti largiter quo-
que est solutum. Quæ ipsa
re studiis meis magnum sub-
ministratum esse adiumen-
tum lubens fateor. Hæc
ergo me impulerunt, ut pu-
blice

blice gratum Vobis, VIRI
AMPLISSIMI, animum
declararem, & VOS hæc
nec ingrato nec immemori
fecisse ostenderem. Sinul-
la forte dabitur occasio,
VESTRÆ vel Scholæ
vel Ecclesiæ in patria inter-
viendi (ad quod certe macra
admodum spes mihi ostendi-
tur, quum verissimum esse
comperiar effatum Servato-
ris, *non magnopere æstimari
Prophetam in patria*) certe
divinum Numen, cuius me
honoris totum mancipavi, ea
beneficia largissime in VOS
refundet, VOSque omni
bonorum genere lætari sem-

per faciet. Quod ut fiat,
precibus meis pro VE-
STRA, VIRI AMPLISSI-
MI, incolumitate coelum
pullare nunquam desinam.
Valete, & porro mihi favete.
Dabam Lipsiæ, Kalendis
Maii, clō Io cc XI.

LECTORI S.

EXhibeo Tibi, L. B. Commentationem de Secta Flagellantium, de qua multa præfari non erit necesse. Indigitare saltem volui, me post Holpinianum de origine Monachorum, & Abbatem Boileau, quibus me quædam debere confiteor, rem debito ordine proposuisse, quam plurima vero ab iis omissa suppleſſe. Discrimen inter meum opusculum, & Boileavii Historiam Flagellantium hoc est, quid hic omnem de usu & abusu Flagellationum historiam conrexuit; ego saltem de Secta Flagellantium, quæ seculo præcipue XIII. & XIV. floruit, ago. Plura erant adferenda, sed deficiunt rari quidam & boni libri, quos ego hæctenus frustra quæſivi: deficiunt & quædam MSS. quæ hæctenus inquirere non potui, fiet autem in posterum, quando lectores pariter & emtores copiosos inveniet libellus, ut, si benignos invenero bibliothecarum quarundam custodes, etiam ex his plura adferre possim. Pedem figere hic volebam, sed est adhuc aliquid, de quo Lectorem benevolum monere debui. Nimirum ego hæctenus

nus a quam plurimis pro novellarum latina-
num, quæ hic apud nos prodeunt, Aucto-
re, & quidem cum elogio parum mihi gra-
to, habitus fui. Jam quidem iudicium mi-
hi de Novellis istis minime adrogo, quæ an
bene, an vero secus elaboratæ sint, alio-
rum erit disquirere: displicet tamen addito
meo nomine sequius de ipsis iudicari. Quam
ob causam publice hic testari volui, *me
quidem superiore anno aliquot istarum Novel-
larum plagulas ægrotante tunc beato Meiste-
ro elaborasse; iam tamen earum, & præcipue
illorum, quæ male a multis scripta clamantur,
auctorem nec esse, nec a quoquam ha-
beri velle.* Hæc tuendæ famæ & existima-
tionis causa hoc loco addenda fuerunt, ne
male in posterum audire invitus cogar. Va-
le Lector, & mihi fave.

De

SECTA

FLAGELLANTIVM

CAPVT I

DE VARIIS FLAGELLANTIVM
NOMINIBVS.

Argumentum.

Flagellatorum nomina i. Flegeler / Bengeler. 2. Tritæ. 3. Plagiferi, Geißels Brüder. 4. Cruciferi, Crucifigeri, Crucifratres, Cruciflagellatores. 5. Circumcelliones, Chorifantes. 6. Poenitentes, Devoti, Acephali. 7. Beghardi. 8. Fratres in Albis. 9. Excusatio.

FLAGELLATORVM, siue *Flagellantium* & *Flagellantium*, ut ab Herm. de Lerbek in Chronica Comitum Schavenburgensium apud Meibom. t. 1. Script. Rerum Germ. p. 516. vocantur, nomen originem suam Latio debet, quod cuius facile patet. Et res ipsa loquitur, ut ex infra dicendis constabit,

A

stabit,

stabit, quod ab actu huius sectæ præcipuo, & qui maxime in oculos aliorum cadebat, a *flagellando* scilicet, dicti fuerint. Quod ipsum nomen in Germanicam quoque linguam translatum est, in qua illi *Flegeler* dicuntur. Ita enim Petrus Visselbeccius in Chron. Huxariensi ad a. 1411. *Anno MCCCCXI. insaniebat Flegelorum societas.* Auguror exinde germanicam vocem *Flegel* olim *flagelli* quoque significationem habuisse, quamvis & alia eius notio, qua instrumentum tritorum hodie dicimus, etiam tunc temporis in usu fuisse potuit. Ostendit hoc Anonymus Erphesphordiensis in Historia de Landgraviis Thuringiæ c. 155. apud Pistorium tom 1. Script. R. G. p. 953. qui sectam hanc *societatem Tritarum, id est, der Flegelern* vocat, procul dubio eam ob causam, ut ad l. c. Visselbeccii notat Celeb. Paullini, *quia colluvies hominum fuit ex ima plebe, messoribus puta, trituratoribus, & colonis undiquaque collecta.* Et fortasse trituratores illi instrumentum suum trituratorium, & alia vasa rustica secum sumserunt, ut in tumultibus alias fieri solet. Coniungendum huic est Germanicum itidem vocabulum *Bengeler* / a *Bengel* / quod notat lignum aliquod magnum sive trabem, cuius auxilio res graviores sustolli possunt: *vectem* alias vocamus. Occurrit hoc nominis in versibus apud Visselbeccium l. c. exstantibus.

*Flegelus & Bengler passim prædantur in orbe,
Hos socios certe crux, rota, furca manent.*

& Theodorus Engelhusius Chron. p. 291. *Bengelenses* vocat, procul dubio, quia eiusmodi veteribus instructi erant, quibus tum innitebantur, tum ad defensionem ab hostibus utebantur, quam ob causam quoque *Fustuarios* eos vocavit Henr. Meibomius Senior ad Gobelinum Personam 6. 93. Nec immerito quis adfirmare posset, convictum nostratum, quo hominem nauci *einen Flegel oder Bengel* vocamus, ab his Flagellatoribus originem ducere. Fuit enim colluvies hominum nullius momenti, qui sub prætextu quidem religionis, revera vero laborum pertæsi, & spe melioris fortunæ ducti cum aliis otiosi circumcurfitarunt, *rechte Flegel und Bengel* / ut eos vocat Paullini.

2. Hoc ipso porro respectu secta nostra *Tritarum societas* a Monacho Erfordiensis modo citato, & *tribularia factio* a Fabricio Originum Saxon. lib. 7. vocatur. Non possum ergo probare quæ scribit du Fresne in *Trita*: *Sic dicta quædam militaris turma seu societas, forte quod armorum vice flagella rustica deferret, vel quod blada seu triticeas messes passim detereret: nam alii fuere a Flagellatoribus, de quibus supra egimus.* Ea ipsa vero quæ adfert, non aliis locis quam ex Monacho Erfordiensis petitis probat; ex quibus tam certe nostram probamus senten-

tiam, ut non opus esse putemus, eam prolixius adstruere, & virum illustrem refutare.

3. Ob verbera autem & plagas continuas, quibus se perpetuo adficiebant, *plagipatidas* & *plagiferos* eos nominat Fabricius in annalibus urbis Misnæ ad a. 1349. ob flagella, quæ secum continuo gestarunt, *μαστιγοφόρος ἀνιάντης* ex nescio quo Poëta, Crusius Annal. Svevic. part. 3. lib. 4. 14. p. 245. Germ. *Geißler* oder *Geißelbrüder*. Levoldus Northovius in Catalogo Episc. Colon. tom. 2. Meibomii p. 10.

4. Quia vero, ut infra occurret, secta hæc vel potius turba, eiusmodi duces seqvebatur, qui cruces in manibus gestarunt, ipsorum quoque Flagellatorum vestes & ante & retro crucibus erant insignitæ, factum hinc est, ut *Cruciferorum* quoque nomine eos adpellaverint historici. Labbeus Chronol. Historica tom. 3. p. 206. Quod ipsum nomen a barbarorum seculorum scriptoribus, qui originationem non admodum adcurate perpendebant, etiam *Crucifigeri* scribitur. Auctor Compilationis Chronologicæ apud Pistorium tom. 1. p. 746. *Anno Domini MCCC IX. primi Crucifigeri ibant.* Vide eundem p. 747. 748. Ex *cruce* & *flagellis* coniunctis aliud nomen, *Cruciflagellatorum* scilicet, emerfit. Wernerus Rolevinck in Fasciculo temporum ætate 6. apud Pistorium tom. 2. p. 85. a. *Et eodem anno surrexerunt m cccli. Cruciflagellatores.* Quas voces divisim quoque scribit

bit Auctor vitæ Clementis VI. apud Baluzium in vitis Pontificum Avenionensium tom. I. p. 260. *Et isto durante tempore (1350.) insurrexit quædam secta pessima crucis flagellatorum, Germanis eandem ob causam dicti sunt eo tempore Kreuz-Brüder / vel dialecto Saxonix inferioris Kreuz-Bröder. Auctor Compilationis Chronologicæ a Madero post Gervasium Tilberiensem editus p. 134. a. 1309. Flagellatores sive Kreuz-Bröder currunt per mundum. Qui hoc nomen latine verterunt, Crucifratres adpellarunt. Gobelinus Persona Cosmodrom. ætat. 6. c. 93. quod secta eorum fratres Flagellatores, seu Crucifratres diceretur.*

5. Quia porro vagabundum erat hoc hominum genus, nec uni cuidam urbi aut regioni adstrictum, sed per integra regna & populos circumcurfitabat, *Circumcellionum* quoque nomine veniunt Fabricio, loco proxime citato, ad a. 1260. qui tamen non cum illo monachorum genere confundendi, qui eodem nomine venerunt, & ab Hildebrando de Religiosis eorumque variis ordinibus p. 7. 8. memorantur. Nescio an huic quoque sectæ *Chorisantium* nomen debeam adtribuere, cuius meminit Rolevinckius l. c. p. 86. *secta chorisantium transiit anno Domini m c c c l x x x i i i*. Dubius animi sum, eo tamen magis inclino, ut nomen istud nostræ sectæ adferam. Tempus enim coincidit, & non dubium est, quin Flagellatores per urbes &

agros circumcurſitantes , choreas quaſi ducere aliis viſi fuerint. Addo, quod alia *Choriſantium* ſecta, quantum mihi quidem conſtat, eo tempore in Hiſtoria Eccleſiaſtica non occurrat. Sed liceat dubitare, donec ſerenior in hac re nobis lux adfulgeat : non enim hanc coniecturam pro veritate cuiquam obtrudimus.

6. A re ipſa, quam flagellatione ſua pro iſtorum temporum conſuetudine maxime intendebant, poenitentia ſcilicet, qua iratum Numen placare ſe poſſe credebant, ſe ipſos *Poenitentes* vocarunt. Auctor vitæ Clementis VI. alius a iam adducto, apud Baluzium. l. c. p. 319. *Quo anno in Alamannia ſurrexit quædam ſecta peſtifera gentium, quæ ſe poenitentes cruciferos, ſeu flagellatores appellabant. Devotos eodem obſingularem, quam præferebant, devotionem, annuinque 1260. quo Flagellatores Italiam pervaſerunt, generalem devotionis annum in Italia vocatum eſſe teſtatur Sigonius de Regno Italiae lib. 19. p. 97. & de Episcopis Bononiensibus lib. 3. non longe ab initio. Quod auctor eius ſectæ fuerit incertus, Acephalos eodem nominatos fuiſſe teſtatur Krantzius Vandaliæ 8. 29. gentem ſine capite vocat Herm. de Lerbeke in Chronico Comitum Schawenburgenſium apud Meibomium tom. I. p. 516. Non confundendi tamen ſunt cum aliis Acephalis, ſæculi VII. hæreticis, qui unam ſaltem in Chriſto voluntatem docuerunt, & alias Monotheletæ dicti ſunt, de quibus*

qvibus Gobelinus Persona ætat. 6. c. 32. Cave Histoi. litter. script. Eccl. p. 369. & Chladenius in dissert. de Monothelismo Honorii Papæ.

7. Video præterea *Beguardos* quoque a quibusdam vocari Flagellatores nostros, vel sub generali eorundem nomine comprehendi. Auctor operis de temporibus mundi Noribergæ 1493. in grandi folio impressus, (qvem librum suppeditavit Bibliotheca Paullina) fol. 235. a. *Beghardi ac secta Flagellantium, qui se nodosis flagellis cruciarunt, in Germania ac cæteris regionibus graves errores induxerunt.* Et Jo. Gerson in opusculo qvod contra hanc flagellantium sectam scripsit. n. 8. *Lex Christi frequenter prohibuit multas observationes Beghardorum & Beghardarum, quæ in prima sui introductione prætendebant speciem magnæ religionis, ac multi fructus spiritualis in animabus, & exempla salutis & austeritatis.* Fuerunt autem *Beguardi*, qvæ alias quoque *Spirituales, Beguini & Fratricelli* dicebantur, nihil aliud, qvam secta Mendicantium, quæ seculo XIV. oriri coepit, & usque ad Reformationis tempora hinc inde divagata est: de qua conferri merentur quæ scripsit Henr. Warton in Append. ad Celeberrimi Cave Hist. litter. script. Eccl. p. 1. & de eorum erroribus Conradus de Monte puellarum cuius fragmentum legitur in Bibliotheca PP. Parisina anni 1654. tom. 4. part 2. col. 839. f. Ab asperitate habitus *Bagardos* dictos esse notat Gobelinus

sona l. c. Sub hoc ergo generali nomine nostrⁱ quoque Flagellatores subaudiebantur, quia in hoc conveniebant, quod utrique non uno in loco se tenebant, sed potius circumcurfitando cultum suum rite se peragere credebant. In hoc solummodo erant diversi, quod Beguardi mendicando aliis essent molesti, Flagellatores vero, ut inferius audiemus, id non facerent.

8. Tandem eos etiam *Fratres in Albis* dictos esse constat, & huius quidem denominationis in Prussica tantum historia fit mentio. Nam eam, teste Hartknochio in *Historia Prussiae* part. 2. c. 5. p. 464. & in *Historia Eccl. Prussiae* t. 5. p. 237. 238. circa a. C. 1324. *Fratres in Albis* vel *Albati* peragrarunt, qui nomen suum a palliis albis cruce viridi insignitis acceperunt. Hi praeter multa alia, quae iactarunt, restitutionem terrae sanctae promittebant. Et in Germania a multis, inter quos & Principes viri erant, pecunia sublevati sunt. Qui et a quibusdam Germaniae Principibus ad Magistrum Prussiae systaticas litteras adferebant, in quibus rogabatur Magister, ut illos suo auxilio sublevaret. Ille autem fraudes eorum subodorans audire eos noluit, quapropter brevi post tempore societas ista, vel secta potius, interiisse dicitur. Haec ex Simone Grunovio *Tract. XI. cap. II.* & Coelestino Mislenta in *Prolegomenis ad Manuale Pruthenum* enumerat Hartknochius, nec tamen iis fidem tribuere vult. Non enim sequi
ait,

ait, licet Magistro Prussiae a Germanorum Principibus adlatæ essent litteræ, eos postea revera quoque in Prassiam venisse, quum præterea ex Prussicis scriptoribus nemo vel veterum vel recentiorum aliquam eorum mentionem fecerit. Ipse ergo eo potius inclinatur, ut dicat, Grunovium fortasse *Flagellatorum* sectam voluisse describere, qui eodem tempore diversas regiones pervagati sunt, quamvis hi non virides, sed albas, in palliis & vestibus cruces gestarint. Nos hæc, quemadmodum ex Hartknochio discere licuit, huc descripsimus, cæterum cuius certiora nos docenti, libentes adfurgemus.

9. Et hæc de nominibus Flagellatorum, quæ ideo paullo prolixius deducere voluimus, quia nomina, quæ, ut adparet, nostræ sectæ a variis varia adtribuuntur, res indigent, sine eorum vero cognitione de rebus certi esse non possumus. Nec est, quod quidam, qui se *realiores* esse putant, hoc verba indagandi studium insuper habeant, nam qui de Flagellatorum nominibus incertus est, huic etiam multa probatorum auctorum loca facere dubia possumus, in quibus non quidem expresse *Flagellatorum* nomen, aliud tamen simile occurrit. Sed hæc hæctenus.

CAPVT II.

DE OCCASIONE SECTÆ FLAGELLANTIVM.

Argumentum.

1. Causſæ & occaſiones duplices ſunt : Generales. 2. Satanas. 3. Pontificis Romani tyrannis. 4. Verbi divini neglectus. 5. Perſuaſio de bonitate ſuorum operum. 6. ruditas & barbaries illorum ſeculorum. 7. cleri malitia. 8. Magiſtratus vitia : Speciales. 9. Flagellatio ſui ipſius inventa. 10. Bella inteſtina Italiae. 11. Peſtis univerſalis.

Historiam noſtrorum Flagellatorum quando conſideramus, adparet eos ſeculo XIII. & XIV. præcipue vigiſſe. Quorum ſeculorum ſi quis ſtatum tam Eccleſiaſticum, quam Politicum perpendet, adparebit, fieri aliter non potuiſſe, quam ut tales in toto orbe Chriſtiano regnarent ineptiæ. *Occaſiones* ergo huius ſectæ ut eo melius proponamus, eas optime in *generales*, quæ ineptiarum eiſmodi in genere cauſſæ eſſe poſſunt : & *ſpeciales*, quæ huic præcipue ſectæ fuerunt propriæ, diſpeſcimus.

2. Inter generales cauſſas huius ſectæ peſtiferæ primo loco referimus *Satanam* iuratum illum humani nominis hoſtem, quem, ut
omnium

omnium malorum, ita & harum turbarum, quas Flagellatores in variis regnis egerunt, incertorem fuisse nulli dubitamus. Confirmat nos in hac sententia laudatus Krantzius Vandalia 8. 29. *Secta flagellantium tum vehementer increvit per provincias, incertum quo auctore primum instituta, nisi illo, quem ceteris non vigilantibus tradit evangelium superseminasse zizania.* Et in Metropoli 9. 44, postquam varia Flagellatorum tormenta, quibus semet ipsos adfecerant, enumeraverat, notabile hoc epiphonema adjicit: *Habet enim inter mortales & diabolus martyres suos.* Nimirum quod ad prius attinet, dormientibus pastoribus, hoc est, auditores suos officii sui non rite admonentibus, facile peregrina aliqua a dæmone excogitata religio eos incessere potuit, quam optime novit Satanus ingentes in Republ. Christiana turbas esse moturam. Nec male ut opinor judicabit, qui dicet, homines rusticos & agrestes, qui iis temporibus duro admodum jure dominis suis subditi erant, laborum & servitii sui pertæsos, ad res novas moliendas, fuisse excitatos. Horum enim conditionem in Germania durissimam eo tempore fuisse, docet vir strenuissimus pariter & doctissimus Joachimus Potgieferus, Cohortis pedestris Subcenturio in erudito admodum libro *de conditione et statu servorum apud Germanos.* Certe eandem ob causam notum est Seculo XVI. rusticos in Thuringia & Hassia immensas

immensas turbas movisse, quæ non nisi multo sanguine fuso deleri poterant. Ad posterius vero quod spectat, Diabolum quoque suos in humano genere habere martyres, cuius planum erit, qui perpendet, quantum hodieque homines luctentur, quam omnibus viribus elaborent, ut ad infernum tandem post hanc vitam perveniant. Non jam de gravioribus, ut cum vulgo loquar, sceleribus mihi sermo erit, quæ sunt furtum & latrocinium, quæ certe non minori labore & opera, quam periculo corporis & fortunæ exercentur. Subtiliora tantum quædam attingo, ut adserti mei veritatem eo magis probem. Commune apud multos vitium est profanatio diei dominicæ, quam qui amant, hos optimo iure Diaboli martyres adpellabimus. Cogita, quantas primo cogitationes, machinationes, per integram fere septimanam secum concipiant, quam præcipue ratione post exanthatos integræ hebdomadis labores, genio suo indulgeant, atque hac ratione animum suum vano mœrori subdant. Advenit Sabbathum, tunc adhibitis externo cultui horis matutinis, ea quæ hæcenus secum meditati sunt, peragere incipiunt. Exspatiantur quam plurimi ad rus, & quum Deus hanc ipsam diem etiam corporis nostri quieti destinaverit, ii quantum in se est, pluribus laboribus sanitatem suam corrumpere meditantur. Porro stomachum, qui plerumque superiores cibos nondum concoxit, aliis infer-

ciunt,

ciunt, potu quoque suffundunt, saltationi potestea indulgent, & alia faciunt, quæ corporis quieti quam maxime sunt adversa. Porro ingenti vitæ suæ & æternæ salutis se subjiciunt periculo; quum enim ex Psalmo 91. 12. sciant, angelos sanctos non nisi in eis viis nobis esse comites, quæ *nostræ* sunt, h. e. quas nobis Dei gloria, eiusque instituti (officii) in quo versamur, ratio nobis iniungit; hi navi, pedibus & curru iter suum instituunt non cogitantes, facile deum posse concedere, ut in valetudinis pariter & vitæ, Diabolo auctore, periculum incurrant. Quamquam non opus habet Satanas, ut his tantopere invigilet, quos ex his atque aliis optime novit casses suos nunquam evasuros. Adeoque adparet ex his, non solum quosdam Diaboli esse martyres, sed & sua sibi pecunia infernum mercari. Ex quibus probe perpensis patet, quam absurde scenæ suæ interserviat Monachus Paduanus lib. 3. apud Urstisium part. 1. p. 613. qui postquam admiratus esset, cur stolidâ isthæc religio tam subito propagata fuerit, addit sequentia: *Sed revera spiritus sancti gratia, quæ nescit tarda rerum molimina, imo repente ubi vult spirat, cor unius hominis sui amoris igne succenso, exemplo illius ceteros inflammavit.* Non me detinebo diutius his refutandis; sufficiat paucis indicasse. Refutat vero hunc aperte Odoricus Raynaldus ad a. 1260. n. 9. Quum enim n. 8. adduxisset verba Henr.

Stero-

Steronis, qui sectam nostram eam ob causam cito obolevisse dixerat, quia sine consensu Romanæ sedis exorta esset, tanquam res immoderate concepta, ita pergit: *Nec mirum cito labefactatum corruisse, cujus fundamenta super firmam petram jacta non fuissent.* Idem tamen Raynaldus verba Monachi Paduani adducens clausulam istam, quam modo adscripsimus, subdole omisit. Iphis adeo Pontificiis non constat, quid statuere, quid non debeant, quum hi articuli duo, nempe de potestate Papæ, & flagellatione devota, sibi invicem plane sint in hac causa adversi.

3. Ad Ecclesiam istorum temporum quod spectat, in ea tyrannidem eo tempore maximam exercebat *Pontifex Romanus*, qui se omnium conscientiarum dominum profitebatur, omnesque Imperatores, Reges & Principes pro sua voluntate moderabatur. Hic collectivum aliquod nomen erat, totamque Ecclesiam repræsentabat, & pro suo lubitu, non, ut Christi vicarium debebat, ex ipsius verbo & voluntate cuncta dirigebat. Hic una cum clericis suis verbum divinum ejusque studium aliis inhibens, ad sua ipsorum merita, criminum purgationem & abolitionem referre docebat.

4. *Et de verbi quidem divini neglectu*, in hac præcipue secta testantur historici, quorum verba in medium sunt proferenda. Complures enim eorum, qui Romanæ sedi favebant, hanc
flagel-

flagellatorum sectam quidem ob certos quosdam abusus averfabantur, non tamen ideo, quod divinæ legi & voluntati esset contraria, sed quod sine sanctæ Matris Ecclesiæ auctoritate, & concessione Romani Pontificis fuerit exorta. Sic Auctor Chronici Augustensis ad a. 1260. apud Freherum tom. 1. Script. Rerum German. p. 381.

„Sed quia origo ejusdem poenitentiae nec a fe-
 „de Romana, nec ab aliqua persona auctora-
 „bili fulciebatur, a quibusdam Episcopis, &
 „Domino Heinrico Duce Bavariae, coepit habe-
 „ri contentui, unde tepescere in brevi coepit,
 „sicut res immoderata(*) concepta. Anonymus
 Erphesphordiensis in Chronico Landgraviorum
 Thuringiae c. 105. apud Pistorium tom. 1. p. 941.

„Sed postea per sententiam excommunicatio-
 „nis deleti sunt, ex eo, quod illam poenitenti-
 „am propria auctoritate contra statuta Ecclesiæ
 „assumpserunt. Et Continuator Gvillielmi de
 Nangis tom. XI. Spicilegii Dacheriani p. 81.
 sectam hanc *contra Deum, & contra formam
 sanctæ matris Ecclesiæ inchoatam esse* dixit.

5. Porro istis temporibus, quibus hæc secta insurrexit, maxime vulgaris erat apud homines *persuasio de merito suorum operum*, quibus gratiam divinam sibi conciliare satagebant. Excogitaverant hanc doctrinam contra verbum divinum clerici, suæ inservientes scenæ, nam ea ipsa doctrina de bonorum operum merito, ma-
 lorum

(*) puto legendum *immoderate*.

lorum vero voluntaria expiatione, multas ipsis quotidie congerebat opes, quibus ipsi maximo-
 pere lætabantur, hominesque in ea persuasione
 magis ac magis confirmabant. Non opus esse
 credo, ut hanc rem pluribus exemplis confir-
 mem, quum eorum ubivis magna obviam sit
 copia, hoc tantum adiicio, mirum esse, viros
 alias satis prudentes hæc tamen potuisse crede-
 re, præcipue qui sacrarum litterarum volumina
 evolverent quotidie, & illa quoque commenta-
 riis suis inlustrarent. Comperi tamen postea,
 eos humani aliquid passos esse, & partim præ-
 conceptis ex educatione opinionibus fuisse ab-
 reptos, partim vero hanc opinionem aliis vir-
 tutum nominibus, quas merito suo addiderunt,
 palliasse. Certe Albertus Magnus Episcopus
 Ratisponensis, vir pro eorum temporum mo-
 dulo divinarum pariter & humanarum scienti-
 arum peritissimus, in libello suo, quem Para-
 disum Animæ inscripsit, aureo sane, & paucis,
 quæ pro seculi sui more adposuit, exceptis,
 maximopere commendando, c. 21 sub *Spei* no-
 mine meritum suorum operum eorumque bo-
 nitatis palliavit. Ceterum sine risu prudentio-
 res legere non possunt ineptias istas, quas ege-
 runt illi, qui suo Deum merito placare volue-
 runt, inter quæ notissimam quoque & commu-
 nissimam fuisse flagellationem non opus est pro-
 lixius deducere, quum id ante nos fecerit do-
 ctissimus Abbas Boileau.

6. Accedit præterea maxima *ruditas & barbaries*, quæ istis temporibus regnavit, totumque sibi orbem subiugaverat. Quum enim alias finis eruditionis post gloriam divini Numinis sit mentis nostræ expolitio, intellectusque pariter & voluntatis emendatio, quæ uti deinde debemus ad vitam nostram tum philosophice, tum theologice bene instituendam, aliosque rudiores ad hoc ipsum fideliter & solide informandos, hæc omnia illis temporibus diversa plane & contraria cernuntur. Nam scholæ istæ non nisi terminos artium abstrusos & rancidos crepabant, quibus Artistæ & Legistæ, ut tunc quidem vocari volebant, primo quidem Casualia & Temporalia h. e. artem Grammaticam, postea vero Archiphilosophiam, ut vocabant, Aristotelis & Arabum quorundam Peripateticorum non adeo scite in latinum sermonem translatorum; tandem vero, quod ipsis summum erat, Summam Thomæ, Jus Canonicum, & Theologiam Scholasticam proponebant. Libri, quos viri ea ætate doctissimi protrudebant, erant Summulæ Logicales, Quodlibeta, Rosaria, Milleloquia, Correctoria, Reprehensoria, Defensoria (at quam horrida nomina!) Commenta super libros Sententiarum & Decretalium, & qui alii tantarum rerum extare possunt tituli. Miseret me certe illorum temporum, quotiescunque in eorundem scriptores incidere soleo, miserasque illas res, in quibus

tunc temporis culmen eruditionis consistere credebatur, considero. Quod tamen non ideo dictum volo, quasi illis infiliam, cum nec in aliis hoc admodum ferre possem, qui tale quid facerent. Nam si ego aut alius quispiam iis temporibus vixissemus, certe similia cum aliis patrassemus, quum hodie contra felicior & faciliior exstet ad solidiorem eruditionem via, quam tritam nobis hactenus fecere viri doctissimi, qui ante nostra tempora vixerunt. Hæc ergo, ut ad viam redeamus, studiorum genera intellectum eruditorum quotidie macerabant, iisque nullum tempus relinquebant, quo ad meliora studia, quæ scilicet Christianæ reipublicæ maius adferrent commodum, animum adplicarent, quum satis superque temporis infumendum fuerit, ut tam horrida nomina & distinctiones sibi cognitæ facerent, ut saltem aliquam inter suos adipisci possent gloriam. Omittebatur ergo studium veræ atque genuinæ theologiæ, qua rudes informare potuissent: deinde philosophiæ pariter atque theologiæ moralis, qua itidem homines sui officii admonere potuissent, & præcipue, qua ratione verus Deo exhibendus sit cultus, docere. Sed ex cathedra quoque sacra loquebantur Scotus & Aristoteles, quorum linguam plebs rudior nunquam didicerat. Quam ob rem neque verum creatori suo sacrificium offerre poterat, & quum notum ipsi esset, quanta quotidie peccatorum multitudo ab

ipfi

ipsis perpetraretur, putabant melius esse hic in corpore suo mala quædam perpeti, quam post hoc tempus corpus pariter & animam æternis cruciatibus exponere.

7. Non exiguum huic sectæ fomentum addidit quoque *cleri malitia*. Nam quum multi ipsorum veris rationibus illam redarguere non possent: plurimi genio suo indulgendo, gregem vero sibi concreditum negligendo, maximum huic sectæ addidere augmentum: quod de Thuringis præcipue testatur Auctor Chronicæ Magdeburgensis apud Meibomium tom. 2. p. 362. *Omniem malitiam originaliter provenire testantur a clero male vivente.*

8. Aliam nobis causam suppeditat Albertus Krantzius Vandalicæ 9. 6. cujus ideo verba integra adponemus: *Hoc etiam tempore Flagellantium secta, de qua superiori libro diximus, increvit, quod enim malum non auferret, sub talibus Christianismi capitibus?* Prolixum nimis foret per omnia regna ire, eorum Imperatores & Reges describere, simulque ostendere, quantum quisque adfectibus suis & voluptatibus inserviendo, regni vero negotia negligendo, ad hanc Flagellatorum licentiam contribuerit. Hoc saltem paucis adtingere licet, schismata illa, quæ tunc temporis inter Ecclesiæ Christianæ Rectores, Pontifices scilicet Romanos, vigeant, non modicum huic sectæ adtulisse subsidium, quum singuli Papæ Antipapis suis con-

traria facerent, & unus eorum, quod postea occurreret, etiam privilegio hanc ipsam sectam confirmaverit. Adeo & illis temporibus commode adplicari possunt ea, quæ aliquoties in libro Judicum repetuntur: *Jis temporibus non erat Rex in Israhel, quisque quod rectum sibi videbatur, faciebat.*

9. Ad propiores causas & occasiones ut accedamus, ex iis primo loco occurrit *Flagellatio sui ipsius*, quæ paullo ante, videlicet circa a. C. 1056. orta est, temporibus Petri Damiani, si non eodem quoque auctore, de quo qui plura legere volet, adeat Abbatem Boileau in *Historia Flagellantium* c. 7. & 8.

10. Prioris vero periodi, quæ Flagellatores in sua terga scævire cœperunt, occasio in Italia, teste Bzovio ad a. 1260. n. 15. fuerunt multa *bella intestina*, cum quibus hæctenus luctata erat integra Italia, inter quæ præcipue Gvelforum & Gibellinorum turbæ eminebant. Has ergo quum tandem aliquando finiri vellent homines, Deum hoc modo se colere & expiare putarunt, ac proinde Perusii nova flagellandi methodus inventa, quæ totam deinde Italiam, nec non partem Germaniæ, Bohemiæ & Poloniæ pervasit.

II. Sed quum prior illa nostræ sectæ periodus non diu duraret, circa a. C. 1349. nova ejus occasio se obtulit, nempe *pestis*, cujus crudelem scævitiã aliorum potius, quam nostris

ver-

verbis describere volumus. Ita Continuator Guillelmi de Nangis apud Dacherium tomo XI. p. 807. „ In eodem anno 1348. Parisius (a) & in regno Franciæ, & non minus, ut fertur, „ in diversis mundi partibus, & in sequenti an- „ no tanta fuit mortalitas (b) hominum utrius- „ que sexus, & magis iuvenum quam senum „ quod (c) vix poterant sepeliri, & vix ultra „ duos vel tres dies in infirmitate iacebant, sed „ subito, & quasi sani moriebantur; unde qui „ hodie erat sanus, cras mortuus ad foveam por- „

B 3.

taba-

(a) Hujus urbis nomen barbaris istis seculis fuit indeclinabile, quod exemplis auctores istorum temporum comprobant, Lutsaldus in vita Odilonis Cluniacensis c. 25. apud Bollandum t. 1. Jan. p. 68. Elogia Episcoporum Carnotensium apud Mabillonium Analect. t. 2. p. 573. Acta Inquisitionis Joh. XXII. adv. Petrum de Palude apud Baluzium Miscell. tom. 1. p. 167. Fulbertus Carnotensis epist. 68. Arnulphus Lexoviensis epist. 18. MS. Sulpicii Severi, quod nuper evolvere licuit, de vita Martini 18. 3. &c. Plura conlegit Barthius ad Gulielmum Britonem 5. 88. Sic quoque *Turonus*, in eodem MS. Sulpicii Severi Dial. 1, 25, 6. 3, 4, 1. & 3, 8, 1. Gregorius Turonensis in epistola de transitu S. Martini haectenus inedita: *Archidiaconus Turonus misit velociter.*

(b) *Mortalitas* pro peste sæpissime occurrit apud Dlugossum in Historia Polonica. Puta autem hanc verbi significationem e lingua Germanica provenisse. Nos enim pestem dicimus ein Sterben.

(c) *Quod* pro ut causali, & quidem cum indicativo constructum, pro istorum temporum more.

tabatur, habebant enim subito bossas (d) sub
 affellis (e) vel in ingvine, quibus insurgen-
 tibus erat infallibile signum mortis: & hæc
 infirmitas seu pestilentia a medicis epidimia
 vocabatur. Tanta autem abundantia populi
 tunc, videlicet anno Domini 1348. & 1349. de-
 cessit, quod nunquam auditum, neque visum,
 neque lectum fuit in temporibus retroactis: &
 veniebat mors prædicta & infirmitas ex ima-
 ginatione vel (f) societate ad invicem & con-
 tagione ad invicem; nam qui sanus aliquem
 visitabat infirmum, vix, aut raro mortis peri-
 culum evadebat. Unde in multis villis par-
 vis & magnis sacerdotes timidi recedebant,
 Religiosis aliquibus magis audacibus admini-
 strationem dimittentes, & breviter in multis
 locis de viginti non remanserunt duo viven-
 tes. Tanta enim fuit in Domo Dei Parisius
 mortalitas, ut per magnum tempus ultra quin-
 genti mortui omni die ad cimiterium sancti
 Innocentii Parisius sepeliendum in curribus
 portabantur. ————— Dicta autem mor-
 talitas, ut dicitur, inter incredulos inchoavit,
 deinde in Italiam venit, postea montes per-
 transiens ad Avinionem accessit, ubi etiam ali-
 quos

(d) *Bosse* Gallicum *bosse*, & Italicum *bozza* ulcus sive
 tuber notat, & præcipue de pestiferis usurpatur. du
 Fresne in Glossario.

(e) Pro latino *axilla*, ex germano die *Uchsel*.

(f) *Vel* pro *Et*, quod notum est.

qvos dominos Cardinales invasit, totam famili-
am abstulit tunc ab eis; deinde per Vasconi-
am & Hispaniam paulative de villa ad villam,
de vico ad vicum, & ultimo de domo ad do-
mum, immo de persona ad personam inopi-
nate ad has partes Gallicanas accedens usque,
ad Alemanniam transivit, minus tamen ad
ipsum quam ad nos.

_____ Dicebant,
qvod hæc pestilentia ex aeris infectione &
aquarum oriebatur, quia tunc temporis non
erat fames, nec defectus victualium quorum-
cunque, sed abundantia magna, unde ex ejus-
(g) opinione aëris infecti & aquarum, & mor-
tis ita subitæ, impositum fuit Judæis, qvod,
ipsi puteos & aquas infecerant, & aërem cor-
ruperant, propter qvod mundus contra eos,
crudeliter insurrexit, in tantum, qvod in A-
lemannia & alibi per diversas partes mundi,
ubi Judæi habitabant, fuerunt trucidati & oc-
cisi a Christianis, & cremati passim & indiffe-
renter multa millia Judæorum, & est miran-
dum de eorum & suarum (h) uxorum fatua
constantia, nam dum cremarentur, ne eorum
parvuli ad baptismum convolarent, matres
eorum primo in ignem proiiciebant liberos,
deinde post ipsos eadem matres super ipsos in
B 4 ignem

(g) Puto legendum *plebis*, aut simile quid.

(h) Ita reposui, legitur enim in Dacherio *sua*. *Suarum*
est autem pro ipsorum more illius seculi.

„ignem se præcipitabant, ut cum maritis &
 „eorum parvulis cremarentur. Multi etiam
 „mali Christiani fuerunt reperti, ut dicitur, qui
 „similiter venena per puteos imponebant, sed
 „revera tales intoxicationes, posito quod
 „factæ fuissent, non potuissent tantam plagam
 „& tantum populum infecisse. Alia igitur
 „fuit causa, ut puta, Dei voluntas, ut humo-
 „res corrupti & aëris malitia seu terrarum, &
 „forte tales potionēs si factæ fuerunt in aliqui-
 „bus locis ad hoc potuerunt adiuvere. Dura-
 „vit autem dicta mortalitas in istis partibus Gal-
 „licanis per magnam partem anni 48. & 49. &
 „tunc cessavit, multis villis campestribus &
 „domibus in bonis villis quasi vacuis remanen-
 „tibus & orbatis, & tunc ceciderunt domus
 „multæ satis cito, & tales & ita solennes & plu-
 „res ceciderunt Parisius, de quarum ruina mi-
 „nus, quam de multis aliis apparebat. Paulo
 „quidem prolixior est locus, quem iam adduxi-
 „mus, aliam tamen ejusdem pestis descriptionem,
 „quia circumstantiæ quædam in ea occurrunt di-
 „versæ, adscribemus ex Hainrico Monacho Reb-
 „dorffensi apud Freherum tom. I. p. 439. „An-
 „no domini MCCCXLVII. pestilentia & mors
 „universalis humani generis tanta invaluit, qua-
 „lis unquam audita vel scripta reperitur. Nam
 „primo in partibus ultramarinis inter paganos
 „incepit, & tam gravis (ut dicebatur) quod ad
 „ducenta millia * villæ, civitates absque homi-
 „nibus

nibus remanerent, demum serpendo ingredie-
 batur ex ista parte maris. Nam Venetiis, in
 tota Italia & Provincia, maxime in civitatibus,
 juxta mare sitis, homines sine numero morie-
 bantur; & Avinione, (ubi tunc erat curia Ro-
 mana) primis diebus, proximis diebus post
 Dominicam mediæ Quadragesimæ MCCCC.,
 computati homines sepulti fuerunt: imo du-
 bitatur, quod in civitate Marsiliensi ex hac
 pestilentia tot homines moriebantur, quod lo-
 cus quasi inhabitabilis remansit. Postea tran-
 sivit ad Alpes, ad Ungariam, per totam Ale-
 maniam, per Franciam, in qua tertia pars ho-
 minum viva remansit, item per Scotiam, &
 semper in una provincia per unum annum vel
 circa duravit, transiens ultra: & sic paucis re-
 gnis exceptis, quasi omnia mundi regna quas-
 savit, & ceciderunt homines ex ulceribus seu
 glandibus exortis sub axillis, & iuxta geni-
 talia, & pro maiori parte iuvenes morieban-
 tur: vel per excretionem materiæ sangvineæ,
 & hic dolor in VI. vel VIII. diebus homines,
 suffocavit. Hæc loca apud medicos emuncto-
 ria nuncupantur, quia superfluitas vel sudor,
 subtilis his locis facile emittitur per naturam.
 Duravit autem hæc pestilentia per V. vel VI.
 annos vel circa, imo postea pluribus annis po-
 sterioribus invenies. Etiam in multis locis hanc
 pestilentiam adtribuunt intoxicationibus Judæ-
 orum, de quibus infra sub Carolo Rege,

Tantum ergo malum per tot regna tam crudeliter diffusum, & quidem, cuius a plerisque causæ ignorabantur, altius corda hominum penetrabat, & quum meliora non essent edocti, corpus pariter cum spiritu adfligebant, ut Deus his cruciatibus permotus, pœnam tantam clementer averteret.

C A P V T III.

DE ACTIONIBVS FLAGELLATORVM.

Argumentum.

- I. Occurrunt hic Flagellatorum I. Personæ: fuerunt quippe inter illos 2. malefici plurimi. 3. mulieres. 4. nobiles & docti. 5. pueri, 6. clerici. 7. nomina quorundam propria. II. Requisita. 8. 9. III. Habitus. 10. IV. Flagellatio, ubi II. Flagella. 12. ipsa flagellatio cum pœnitentia coniuncta. 13. 14. aliæ quædam circumstantiæ. V. Dogmata. 15. VI. Facta alia ipsorum, 16. mala. 17. bona.

A Ccedendum iam est ad actiones, mores & Aritus Flagellatorum, in quibus proponendis ut eo melius procedamus, agemus primo de personis, earumque requisitis & habitu: deinde de actionibus ipsarum tum principalibus, quæ sunt flagellatio & pœnitentia, tum minus prin-
cipa-

cipalibus: tandem de doctrinis ipsorum, & factis aliis tum malis tum bonis.

2. Ad personas ergo Flagellatorum quod atinet, erant plurimi illorum homines vana de suis meritis persuasione inflati, ut superiori capite diximus. Horum certe quam plurimi ob pestis dictæ sævitiam tota mente Deum placare volebant, quod ex eorum temporum superstitione creditu admodum est facile. His vero, ut fieri solet, sub religionis prætextu varii se adiungebant, ut scelera sua eo melius palliare possent. Nam teste Dubravio Historiæ Boemicæ lib. 17. p. 141. „Magnus ad illos sicariorum, adulterorumque, & aliorum perditorum utriusque sexus hominum erat concursus, sed habitum omnes, non autem mores apud eos, mutabant.„ Item quoque de nostris Flagellatoribus scribunt Auctor vitæ Clementis VI. apud Baluzium p. 260. & Krantzius Vandalicæ 8. 29.

3. Mulieres quoque multæ, & honestæ alias matronæ se ipsis adiungebant ex singulari devotione, eorumque processiones per villas & urbes sequebantur, & omnia, quæ ipsos facere videbant, æmulatæ sunt, quod refert Continuator Guillelmi de Nangis apud Dacherium Spicilegii tom. XI. p. 872. & ipsas quoque se ad umbilicum usque denudatas flagellis impetisse refert Hainricus monachus Rebdorffensis ad a. 1347. apud Freherum tom. I. p. 440. Quæ certe res ipsas ab omni pudore alienas fuisse, lucu-

luculentissime demonstrat. Anteriora quidem eas obtexisse sub obscure indicat Auctor Chronici Magdeburgensis apud Meibomium tom. 2. Script. R. G. p. 34. cuius verba hæc sunt:

„Mulieres etiam in quibusdam partibus in magna multitudine processionaliter incedentes eodem modo cum suis cantionibus se flagellabant, cinctæ veste linea sub cingulo, & ante pectoralia delatæ, dorsum autem totum nudum habebant, faciebus autem velatis. Sed obscurum admodum est, quid vox ista *delatæ* notet, quum locus in mendo cubare videatur, quod tamen emendare iam non possumus. Mulieres porro habitu virili indutas inter ipsos fuisse testatur Auctor Calendarii Bohemici d. 12. Julii. Aliæ tamen paullo honoratiores poenitentiam hanc non intermittebant, neque tamen publice cum aliis circumcurstarunt, sed privatim se flagellarunt. Monachus S. Justinæ apud Urstifium part. I. p. 612. „Mulieres quoque tantæ devotionis fuerunt minime expertes. „Sed in cubiculis suis non tantum populares, „sed etiam matronæ nobiles & virgines delicatæ cum omni honestate hæc eadem faciebant.

4. Nec sectam istam ignobiles tantum & plebei secuti, sed quod maxime mirum, nobiles quoque & eruditi hæc superstitione capti sunt, quod expresse testatur Monachus S. Justinæ modo citatus: *quorum vestigia docti pariter & indocti sunt secuti.* VVernerus Rolevinck in

Fasci-

Fasciculo temporum ætate 6. tom. 2. Pistorii p. 85. a. & auctor vitæ Clementis VI. quotum verbum eadem sunt : *Confluebant huiusmodi ex diversis doctis & indoctis , nobilibus & ignobilibus sine delectu personarum congregatis.* In Thuringica enim historiam occurrunt duces eorum Comites de Schwarzburg & Heldringen , & Nobiles de Honstein , ex eruditis vero Vincentius Ferrerius , de quibus cap. IV. & V. ulterius agetur.

5. Quemadmodum vero , quotiescunque novi quid adfertur , pueri facile illud imitari solent , sic & eos flagellandi religionem mirifice incessisse testantur historici. Albertus Strasburgensis apud Urstisium part. 2. p. 150. „Post hæc in civitate Spira pene ducenti pueri duo-„ decim annorum ætate , colligationem fecerunt ,„ & se flagellarunt.„ Auctor operis de temporibus mundi fol. 214. a. „Pueri quoque usque„ ad 2000. diabolica machinatione cruce signati„ sunt , eo per legiones ad diversas portus ma-„ ris pervenientes , multi a piratis capti , pauci „ ad propria redierunt.„ Quæ quidem postrema verba de regionibus Italiæ intelligenda sunt , de quibus præcedentia auctoris verba egerunt.

6. Clericos quoque superstitioni huic quam plurimos adhæsisse novimus , quamquam teste Jac. Koenigshofen in Chron. Alsatix c. 5. p. 298. illi eodem cum aliis iure utebantur , nec ut alias , aliis præerant , neque in consilium admittebantur.

7. Adici-

7. Adiciamus curiositatis causa nomina quorundam Flagellatorum, quæ quidem in historiærum monumentis memorantur, quamvis admodum sint pauca. Rainerum quemdam Eremitam, auctore Sigonio de Regno Italiæ lib. 19. p. 97. pro huius sectæ inventore Perusii habet Hoffmannus in Lexico Univ. p. 645. Sinibaldum Opizonum Prætorem Dertonensem memorat idem Sigonius l. c. Thuringi quidam modo dicti sunt. Petrum *Muckenthier* qui postea captus & capite truncatus est memorat Petrus Visselbercius in Chron. Huxariensi ad a. 1411. Conradum Fabrum sive *Schmied* / qui Sangerhusæ sectam hanc publicavit Gobelinus Persona ætat. 6. c. 93. Articulus doctrinæ Flagell. 37. Constantium quendam Misnæ exustum Fabricius ad a. 1349.

8. Requisita vero eorum, qui in hanc sectam recipiebantur, quatuor fere occurrunt. *Primum* erat, ut quisque eorum quotidie quatuor de suis denarios erogare posset, ne mendicando aliis molestus esset. Testatur id Albertus Argentinensis l. c. *Nullus recipiebatur, nisi haberet in die ad minus quatuor denarios, ne mendicet.* Denarius Romanus, ut plerique cruditorum conveniunt erat monetæ nostræ Misnensis 3. gr. 6. pf. Saxonicus atque Francicus quales sequioribus temporibus in usu fuisse constat, valebat 3 gr. *Stüber* / ut ostendit Potgieferus de statu servorum apud Germanos 2. 8. 5. h. e. nostræ monetæ

netæ i. gr. 8. pf. Quatuor ergo isti denarii qui quotidie consumendi erant, conficiebant præter propter 6. gr. 8. pf. Sebastianus Francus in Chronico Germanorum Germana lingua edito fol. 214. b. scribit, eos oportuisse singulis diebus erogandos habere octo numos Hallenses, acht pf. Hällisch. Jam vero ille, ni fallor, Francus patria fuit, vel Svevus, ex quo apertum est Halam h. l. intelligi Sveviæ. De numero autem numorum cum nostro convenit etiam Jacobo Koenigshofen, qui fuit patria Argentoratensis, in Chron. Alsatix c. 5. p. 298. Jam vero numi Svevo-Halensis vel etiam Constantiensis pretium fuit tale, ut 180. constituerent florenum Misnensem, testibus Tilemanno Frisio im Münz-Spiegel 4. 3. p. 134. & Phil. Ludovico in collectaneis monetariis ad Catholicon rei monetariæ Goldasti p. 6. ex quo colligitur unum numum Svevo-Halensem voluisse $8\frac{1}{2}$ numos Misnenses, vel si accuratissime calculare velis $8\frac{4}{5}$ pf. Quatuor ergo numi Halenses valebant duos grossos, & decem numos Misnicos. Quam etiam summam fuisse puto, quam indigitavit Albertus Argentinensis, qui per denarios intellexit numos Halenses. Nam illa summa, quam modo ex denariis Francicis eliciebamus, pro rusticis & plebeiis hominibus nimis magna mihi videtur.

9. *Secundum* ipforum requisitum erat, ut inimicis omnia condonaverint, omniaque peccata sua sint confessi: *Tertium*, ut viri nec sine uxorum,

rum,

rum, nec uxores sine maritorum consensu in hunc ordinem in grederentur : quæ Albertus & Seb. Francus cc. U. confirmant, quibus adde Jac. Meierum in Annalibus Flandriæ lib. 13. p. 179.

Quartum, ut ab omni mulierum consortio & colloquio abstinerent, quod testatur Jac. Koenigshofen. l. c. Qui enim contra hoc peccaverat huius poena erat, ut duci vel Magistro suo supplex fieret, genibus eius advolutus, factumque suum confiteretur, qui ipsum absolvens flagello postea admonebat, his additis verbis :

Stannt uff durch der reinen Martel (a) Ehre
Und hüte dich vor der Sünde mehre.

h. e. Surge propter honorem castæ virginis Mariae, & a tali peccato in posterum abstine.

10. Pergimus porro ad eorum habitum & vestitum describendum. Extra flagellationem eos semper tristes, defixis in terram oculis ivisse testatur Krantzius Vandal. 8. 29. Caput & faciem semper coopertam & velatam habuerunt, Auctor Chronici Augustensis apud Freherum t. I. p. 381. Pileos habuerunt rubros albis crucibus insignitos, Fabricius annal. urbis Misnæ a. 1349. Vestis ipsarum ut ait Fabricius ad a. 1260. erat rubea, fortasse similis illi, quæ voce Hispanica dicebatur olim armilansum, non ignota Paullino Nolano ad Sulpitium. Extat autem hæc vox apud Paullinum Nolanum epist. 17. & 22. ad quem posteriorem locum notavit Fronto Ducæus,

ut

(a) idem est quod *Maria*, quod alii etiam scribunt.

ut & du Fresne in Glossario, *armilausum* esse pallium militare, quod super arma induerunt milites. Palliis istis insutæ erant cruce albæ, teste Hartknochio locis supra cap. i. adlegatis. In ipsa vero flagellatione remotis palliis umbilico tenus & pectus & terga nudabant: quam plurimi vero ipsorum palliis plane destituti, seminudi semper incedebant. Auctor Chronici Augustensis l. c. „Erat autem modus ipsius poenitentiae ad patiendum durus, horribilis, & miserabilis ad videndum. Nam ab umbilico sursum corpora denudantes, quandam vestem partem corporum inferiorem usque ad talos tegentem habebant. Inde quoque versus antiquus Flagellatores seminudum populum vocavit apud Fabricium ad a. 1349.

Insolitus populus flagellat se seminudus:

Lupercis hanc ob causam comparat Dubravius Hist. Bojem. lib. 17. p. 141. Verba sunt hæc: „Nam ut nudi Luperci currebant, ita ipsi umbilico tenus nudati ambulabant, lora manibus gestantes, quibus terga sua, non autem uti Luperci vultus sanguine foedabant, per hæc februari se purgarique, perinde atque baptismo sanguinis, docentes.

II. Consideratis jam personis ad ipsas eorum actiones progredimur, quarum maxime principalis est flagellatio cum poenitentia conjuncta, quippe qua gratiam & misericordiam divinam in tantis malis præcipue mollire volebant. Hic

vero ante omnia de flagellis ipsorum est agendum. Nodosa hæc erant *acubus insutis cum tribus chordis ictus dantibus*, ut ait Auctõr vitæ Clementis VI. apud Baluzium p. 319. *Ferro acuminata & catenis rigentia fuisse testatur* Crusius Annal. Svevic. post. 3. lib. 5. c. 2. p. 255. nodos vero istos ferrum in crucis formam eminentes habuisse, Krantzius Vandal. 8. 29. Ex quadruplici correctio connodata fuisse, & nodos in extremitatibus habuisse, Dlugoffus Hist. Polon. lib. 7. col. 764. Hæc flagella vestibis annexa ab ipsis dependebant, Albertus Argentinensis Chron. apud Urstifium p. 2. p. 150.

12. Actus ergo sive processus flagellandi talis fere erat. In quamcunque urbem vel vicum isti flagellatores procederent, fiebat istud in morem processionis, ut bini & bini, vel etiam trini aliquando se invicem sequerentur. Præcedebant ipsos duo, qui vexilla, cruces & cereos præferabant. Duces ipsis fuerunt duo, & unus Magister, quorum mandatis omnes paruerunt. Quando ergo villæ vel oppido adpropinquarent, tunc campanis ubique pulsas a populo devotionem illorum maximopere admirante sunt excepti, ingressi vero, quod ipsum tristi & severo luctu coniectis in terram oculis fiebat, templa & coemeteria primo loco petebant, ibique uno vel duobus præcinentibus hanc cantionem vernaculam intonabant :

Nun tretet her / die büßen wollen
 Fliehen wir denn die heiße Hölle
 Lucifer (b) ist ein böß Geselle /
 Wenn er dem behafftet
 Mit heißen Pech er ihn labet /
 Darum vermeiden wir mit ihm zu seyn /
 Und vermeiden der Höllen-Pein.
 Wer diese Buß nun will pflegen /
 Der soll gelten (c) und wieder geben /
 So wird seine Sünde gebüßt /
 Und sein letztes Ende gut.

quæ verba in exterorum gratiam ita vertimus:
 Accedite, qui poenitentiam agere vultis, ea
 ipsa enim inferni ardores exquisitissimos effu-
 gere possumus. Nequam est Lucifer, qui
 quem semel adripuit, pice ardente solet refi-
 cere. Propterea cum ipso esse nolumus,
 infernique cruciatus evitamus. Qui ergo ta-
 lem poenitentiam agere cupit, ille bona aliis
 compenset, mala vero condonet, tunc tandem
 peccata ejus expiantur, exitusque illius erit exo-
 ptatissimus. Alia hujus cantionis pars erat
 talis, quam lingua illius temporis nobis conser-
 vavit Jacob. Koenigshofen in Chron. Allatiæ c.
 5. p. 297.

C 2

Nun

(b) Lucifer) notandus h. l. obiter est error iocularis
 typographicus, qui inrepsit in Crameri Chronicon
 Pomeraniæ Eccles. 2. 27. ubi pro *Lucifer* legitur:
 Luther ist ein böße Geselle.
 (c) Selten antique pro vergelten.

Nu ist die Biedevart (d) also her (e)
 Christ reit gen Jerusalem selber /
 Er furte ein Cruce in seiner Hand /
 Nu helffe uns der Heyland /
 Nu ist die Biedevart also gut /
 Hilff uns Herre durch dein heiliges Blut /
 Das du an dem Cruce vergossen hast /
 Und uns in dem Elende gelossen (f) hast.
 Nun ist die Stroße also breit /
 Die uns zu unser Frowen treit (g)
 In unser lieben Frowen laint /
 Nu helffe uns der Heilant.
 Wir süllent die Buisse an uns nehmen /
 Daß wir Gotte deste baß gezemen (h)
 Alldort in sins Vaters Rich /
 Desß bitten wir dich alle glich.
 So bitten wir den viel heiligen Christ
 Der aller Welt gewaltig ist.

Re-

(d) Biedevart) notat processionem multorum, ex antiqua voce, Bieden & Weiden quod est *ire*, unde hodieque adhuc in usu est vox Bieder mann / pro tali homine, qui in mundo negotia sua exercet. Puto hanc vocem descendisse ex antiquo Romano *bitere* pro *ire*, quo usus est Plautus aliquoties. Loca evolvantur ex Parei Lexico Critico p. 150. & de composito *perbitere* pro *perire* p. 907.

(e) her / notat sanctum, laudabile, gloriosum. Lutherus Psalm. III. IO. heilig und hehr ist sein Nahme.

(f) gelossen) pro gelöst.

(g) treit) pro trägt.

(h) gezemen) placeamus. Hodie geziemen / sed alio sensu in usu est.

Recentiores versus eosdem citat Philippus Simonis in Historia Episcoporum Spirensium p. 133. quos quia in multis ab antiquioribus istis differunt, integros quoque inferemus:

Nun ist die Fahrt also gut und breit
 Das Christ selber gen Jerusalem reit.
 Er führt ein Creuz in seiner Hand /
 Dadurch halff uns der Heiland.
 Nun ist die Fahrt auch also gut /
 Hilff uns HErr durch dein heiliges Blut /
 Das du am Creuz vergossen hast /
 Auf daß wir auch kommen zur Raft.
 Nun ist die Straß auch also breit
 Die uns zu unser Frauen dreit.
 In unser lieben Frauen Land /
 Dazu helff uns Gott der Heiland.
 Wir sollen die Buß nehmen an /
 Daß ieglicher bey Gott bestehen kan /
 Im Himmel unsers Vaters Reich
 Das bitten wir Gott ewiglich /
 Sohn/heilger Geist zu aller Frist /
 Der aller Welt gewaltig ist. Amen.

Nos ex his duobus carminibus unam hanc versionem conficimus: „Hæc processio nostra sancta est, & valde bona, nam ipse Servator noster (hunc ad modum) Hierosolyma a fello vetus est, qui crucem in manu tenebat, qua ipsa nos redemit. Hæc, inquam, processio, valde bona est; serva nos, Domine, per sanguinem tuum sanctissimum, quem in cruce fu-

„disti, ut nos ex malis eriperes. Via hæc admo-
 „dum trita est, quæ nos ad beatam virginem
 „Mariam fert, in terram sanctæ virginis: pro-
 „pitius nobis sit Servator. Nos poenitentiam
 „idcirco agimus, ut rationem ipsi recte red-
 „damus, ipsique eo melius aliquando in Regno
 „Patris sui placeamus. Det nobis hoc Pater,
 „Filius, & Spiritus S. qui toti orbi præest. Amen.
 Inter canendum terga sua cædebant, neque san-
 guini parcebant, postea templum ingressi in ge-
 nua procidentes sequentia canebant:

*J*esus der wert gelabet mit Gallen /

*D*es (i) sullen wir alle an Cruce vallen.

h. e. Jesus servator noster felle potatus est, nos propterea in crucis formam terræ nos applicabimus. Quo facto in crucis formam se expan-
 derunt, quo ipso imaginem Servatoris se præsen-
 tare putabant. Ex templo vero egressi coe-
 meterium ter circuibant, post singulos vero cir-
 cuitus per trium horarum spatium in terram pro-
 cidebant, alii quidem in faciem, alii in latus
 alii vero in tergum, quidam etiam nudi. Porro
 quidam coelum versus manum extendebant,
 variisque gestibus peccata sua quovis modo com-
 missa repræsentantes eorum remissionem anxie
 flagitabant. Nam qui perjurii sibi consci-
 us erat, in uno latere quiescebat, alterius ve-

ro

(i) Desß antique pro desßhalben / desßwegen / ut hodie-
 que canimus: Desß frenet sich der Engel: Schaar/
 desß dancket Gott in Ewigkeit.

ro manus tres digitos erigebat : qui adulterii
in ventrem pronus sternebatur : & sic porro,
In terram vero cadentibus Præcentor sequentia
præcinebat :

Nu hebent uff üwer Hände /

Dasß Gott diß große Sterben wende /

Nu hebent uff üwer Armen /

Dasß sich Gott über uns erbarme.

h. e. *Jam adtollite manus vestras, ut Deus ingentem hanc pestem avertat : adtollite brachia vestra, ut Deus nostri misereatur.* Quando surgendi tempus erat, unus ex Magistris procedebat, qui singulos flagello adtingens : *Surge,* ait, *det tibi Deus peccatorum tuorum remissionem:* vel ut versus habet apud Koenigshofium.

Stant uff durch der reinen Martel Ehr /

Und hüte dich vor der Sünde mere.

aut ut alii :

Durch der reinen Marien Ehr /

Stahn auf / hut dich vor Sunden / thus
nit mehr.

Inter flagellandum vero, quod pene monere oblitus eramus, alter alterum his verbis adhortatus est :

Schlaget euch sehr /

In Christus Ehr /

Durch Gott so laßt die Sünde mehr.

h. e. *Verberate vos valde in honorem Christi: propter Deum vero relinquite peccata.* Quæ quidem verba alii aliter pronunciarunt, ita quidem,

ut hoc alii, qui non flagellatores erant, de ipsis efferrent hoc modo :

Ihr schlaget euch sehr

Zu Christi Lehr /

Und laßt die Sünde nimmermehr.

h. e. Flagellatis quidem vos valde, & quidem, ut videri vultis, secundum doctrinam Christi: a peccatis vero nunquam abstinete. Sic porro universos contingebat Magister, qui postea surgentes Magistri verba ad eos, qui adhuc prostrati erant, repetebant, & universi, postquam surrexerant, flagellis in terga favire pergebant. Ob istiusmodi vero gestus & varios mores non incommode ab aliis eorum temporum scriptoribus Baalitis illis comparati sunt, qui 1. Reg. 18, 26. 28. claudorum in morem altare circumierunt, seque cultris & aculeatis lanceolis percusserunt. Videatur Hainricus Rebdorffiensis l. c. Quam vero iucundæ auditu hæ cantiones fuerint, exinde patet, quod hæ colluvies fuerit multarum nationum, quæ vero diversa plane a se invicem utebantur lingua, atque ita inconditum plane clamorem ad coelum miserunt. Nam in aliis quoque linguis ejusmodi cantiones fuisse, ex Gallica certe augurari possumus, quum, teste du Fresne in Glossario, Continuator Gvilielmi Nangii vernaculus sive gallicus, hos versus lingua quoque gallica recitet, quos nisi liber esset ineditus, adponere etiam voluissem. His peractis unus illorum epistolam, quam ab angelo in Ecclesiam S. Petri in

in Hierufalem adlatam effe finxerunt, prælegebat, cujus hæc erant contenta: „Deum maxime iratum effe hominibus eorumque peccatis, „ quum nihil plane Christianum agerent homines Christiani. Consecratos fcilicet Majestati, „ divinæ dies inquinari sacrilegiis, & illorum, „ licentiam nihil a Bacchanaliorum impietate, „ differre. Maledicorum convitiis aures divini, „ Numinis oppleri; foenore commercia, vaga Venere conjugia foedari, nil quicquam cui, „ quam sanctum effe. Iamque Deum illorum, „ & totius mundi interitum meditatam fuisse, „ nisi a sancta virgine Maria, beatisque Angelis, „ oratus fuisset, ut mundi miseretur, „ & quæ porro alia fuerunt. Lecta illa epistola ordine suo observato in urbem redibant, & inter cantandum flagella resumebant. Quotiescunque nomen Christi aut passionis dominicæ in cantionibus occurrebat, tunc omnes & singuli una prouunt in terram, non ut nos solemus, sensim geniculantes, sed uno impetu, velut præcipitata ligna vel saxa ruebant. Et quem quis locum habuit, scruposum, lutosum, saxis & vepribus asperum, humidum, aridum, in eum nihil verens se projecit. Finita vero integra processione unus ex Magistris alta voce exclamat: *Peccatores ad crucem*: quo facto nonnulli, qui majoribus criminibus, homicidio, adulterio, furto, rapina se inquinaverant, ante processionem procidunt, quos reliqui supergre-

dientes calcant, flagellisque percutiunt. Qvos postea singulos quoque Magister flagro admonuit dicens: *Surge frater, det tibi Deus remissionem tuorum peccatorum.* Hunc ipsum autem & solennem flagellationis actum singulis diebus bis, mane scilicet & vesperi exercuerunt, alii tamen, quod Albertus Strasburgensis testatur, nocte quoque idem fecerunt.

II. Pergimus ad alias quasdam circumstantias, quæ in ipsa flagellatione & poenitentia occurrerunt. Scapulæ & terga ipsorum perpetuo tabo fluebant, nec liventia vulnera sanari tam cito poterant; quum repititi ictus id non permetterent, quod certe horrendum fuit spectaculum. Tempus, quamdiu quis in hac societate se contineret, erant dies XXXIII. vel XXXIV. nam in epistola illa, quam fingebant, tantum temporis præscriptum erat. Fiebat autem illud eam ob causam, quia Servator noster tot annis in his terris adparuerat, ut & hac in re Servatoris imaginem præsentarent. Hoc transacto plerique, ut conjectare licet, ad sua & suos redierunt, alii vero etiam diutius manserunt, sed accedendo & decedendo tamen hæc societas ab una regione transivit ad aliam, nec tam facile extirpari potuit. Numerus eorum non ad modum fuit determinatus, sed pro varietate locorum modo auctus, modo imminutus est. Aliquando etenim centum, aliquando mille, imo & de-

& dena millia illorum simul fuisse scribit Albertus Strasburgensis.

Hæc omnia hæctenus non nominatis auctoribus ideo adduximus, ne feriem continuatæ lectionis citationibus nimis interrumperemus. Hoc autem credant lectores, nullam a nobis adductam esse circumstantiam, quæ non ex probato historico possit adduci, quorum iam nomina & auctoritates coniunctim exhibemus. Monachus S. Justinæ Paduanus apud Urstisium part. 1. p. 612. 613. Albertus Argentinensis Chron. lib. 3. apud eund. part. 2. p. 149. 150. Henr. Stero Annal. apud Canisium Antiqu. Lection. tom. 1. p. 289. Continuator Gvillelmi de Nangis apud Dacherium Spicileg. tom. XI. p. 811. 812. Jac. Koenigshofen Chron. Alsat. c. 5. Auctores vitarum Clementis VI. apud Baluzium in Pontif. Avenionensibus, Dlugoffus Hist. Polon. lib. 7. col. 764. Paralipomena Urspergensis p. 381. 382. Krantzius Metropoli 9. 44. Vandalia 8. 29. Aventinus Annal. Boior. 7. 7. 21. Phil. Simonis in Chron. Episc. Spirensium p. 133. Cramerus Histor. Eccl. Pomer. 2. 27. p. 67. Francus in Chron. Germ. fol. 214. b. Bzovius ad a. 1260. Odoricus Raynaldus ad a. 1349. n. 19. f. Bulæus in Historia Universitatis Parisiensis tom. 4. p. 315. Hartknochius Histor. Eccl. Prussiæ 1. 5. p. 239. f. & alii.

12. Quum porro, ut jam supra audivimus, ipsi corporis sui curam haberent, nemini mendi-

dicando vel stipem petendo, erant molesti, quæ vero exhibebantur sponte, ea grato animo accipiebant. Krantzius & Bulæus ll. cc. Meigerus in Nucleo historiarum i. 16. p. 85. Nectamen ii, qui nihil etiam possidebant, opus habebant stipem petere, nam quotiescunque a coemeterio redibant, poenitentiamque suam & flagellationem finiverant, ab aliis hominibus, qui eorum religionem suscipiebant, ad convivia invitati sunt, alio decem, alio viginti, aliis plures & pauciores pro suarum facultatum & ciborum modo invitante. Flagellatores vero ad domum, in qua cibum capere debebant, venientes, in genua prosternebantur, & tam ante, quam post cibum sumtum, Deo gratias agebant. Koenigshofius, Cramerus, & Hartknochius ll. cc. Eorum vero qui non invitati erant, cibus admodum erat vilis, ut habet Trithemius in Chron. Sponheimensi ad a. 1501. p. 415. cujus hæc sunt verba: „Vinum & cerevisiam „non bibebant, & semel tantum, præter Do- „minicam se reficiebant in die, olera & radices, „cum sale & aqua, sine pinguedine aliqua su- „mentes.

13. Accedimus iam ad doctrinas seu dogmata nostrorum Flagellatorum, quæ ex Theodorici Vrie Historia Concilii Constantiensis lib. 4. distinct. 13. apud Herm. von der Hardt Concil. Constant. tom. i. part. i. p. 127. s. retentis omnibus
ejus

eius verbis adducemus, quædam vero pauca de iis in notis monebimus.

Primus ergo articulus est: „Quod secta crucifratrum, qui ad LX. annos vel circa, semetipsos, flagellando cum cantu per mundum transiverunt, originem habuerit ex quibusdam literis, quas Angeli sancti Romæ super altare beati Petri de cœlo portaverint.

II. Quod ante LX. annos, cum se ipsos flagellando crucifratres transiverunt, Deus Papam, Romanum & omnes Episcopos, cæterosque prælatos & sacerdotes, ne deinceps populo in spiritualibus præessent, licentiarit, & omni auctoritate ligandi & solvendi, aut quascunque res consecrandi eosdem simpliciter privarit.

III. Quod, sicut in expulsionem negotiatorum de templo propter sacerdotum malitiam, Christus repudiavit & abiecit sacerdotium Judaicum: Ita in transitu crucifratrum propter presbyterorum nequitiam Deus licentiarit & abiecit sacerdotium Evangelicum.

IV. Quod post transitum crucifratrum, Ecclesie & coemiteria, aqua, sal, cineres, oleum, & chrisma, ac cætera hujusmodi sacramentalia debuerint & debeant pro non sacratis haberi, quod per nullum sacerdotem potuerint consecrari.

V. Post transitum crucifratrum Ecclesie, mate-

„materiales (k) fuerint & sint nisi congeres la-
 „pidum, publicæ domus peccatorum, & spe-
 „lunçæ latronum.

VI. „Sacerdotes, baptismum aquæ, & alio-
 „rum sex sacramentorum legem prædicando
 „docentes, sint seipfos, cum populo eisdem
 „credente, spiritualiter occidentes.

VII. „Quod clava mortificationis, asperfo-
 „rium aquæ benedictæ, & scintillæ infernales
 „sint aspersæ cum ipsis ejusdem aquæ guttis.

VIII. „Quod tota divini officii in Ecclesia
 „decantatio non debeat sanctius quid reputari,
 „quam canum ululatio.

IX. „In transitu crucifratrum lex baptismi
 „aquæ deposita a Deo, & lex baptismi proprii
 „sanguinis instituta.

X. „Quando Christus in Cana Galilææ cir-
 „ca finem nuptialis convivii aquam albam in vi-
 „num rubeum mutavit, designarit, quod circa
 „finem mundi baptismus aquæ in baptismum
 „sanguinis mutari deberet.

XI. „Quod sicut vinum rubrum præ omni
 „vino prius posito convivantibus magis placue-
 rit,

(k) Postquam sequioribus temporibus *Ecclesia* vox pro
templo promiscue coepit usurpari, necesse quoque ha-
 buerunt eruditi admittere distinctionem inter *Eccle-*
siam materialem, quæ est templum, & *immateria-*
lem, quæ est cœtus hominum. Idem accidit voca-
 bulo *corona*, quo integrum aliquod regnum indigita-
 runt scriptores, ut sæpissime *corona materialismen-*
 tio fit apud Dlugossum.

rit, ut commendaretur, ita nova lex baptismi,, sanguinis præ cunctis ante datis legibus a Deo,, gratissima sit accepta.,,

XII. Quod post transitum crucifratrum ne,, mo potuit salvari, & verus existere Christia,, nus, nisi in proprio sanguine cum flagello de,, corpore suo excusso baptizaretur, & flagella,, torum esset confectaneus.,,

XIII. Quod sacramentum confirmationis pro,, nullo & pro trufa (l) debeat reputari, quod,, nonchrismati Judæi ita bene barbas habeant &,, animas, sicut illi, qui se a sacerdotibus faciunt,, chrismari.

XIV. Quod sacrorum ordinum sacramen,, tum una cum sacerdotibus sit simpliciter a Deo,, abiectum & contemptum.,,

XV. Quod Deum & corpus Christi non,, contineat sub se realiter altaris sacramentum.,,

XVI. Quod si hoc esset verum, quod in sacra,, mento altaris esset veraciter Christus Deus, diu,, esset devoratus, etiamsi esset mons ingens &,, magnus.,,

XVII. Quod Christus a mortuis surgens vo,, lenti eum tangere ait Mariæ Magdalenæ: No,, li me tangere. Quia tam humanæ manus sunt,, inflictivæ, (m) a modo in ipsas nolo venire.,,

Patet

(l) *trufa*, fraudem notat, unde verbum *trufare*. Vid. du Fresne in Glossario, & Henr. Meibomius Jun. ad Theodorici de Niem vitam Johannis XXIII. p. 52.

(m) possunt meo corpori pariter & animæ multa mala infigere, atque ita me maximopere inquietare.

„Patet igitur, in sacramento altaris Christum
 „veraciter non existeret.

XVIII. „Quod sacerdotum avaritia totum sic
 „sibi substraverit mundum, ut tam care vendant
 „hominibus panem tantillum, cujusmodi est
 „hostia: Pro qua ad minus velint habere de-
 „narium.

XIX. „Quod, si Christus sit veraciter in
 „sacramento altaris, tunc Juda traditore, qui
 „eundem Christum dedit pro triginta argen-
 „teis, sacerdotes moderni peiores existant:
 „Quia Christum pro uno denario vendunt.

XX. „Altaris sacramentum est nisi Kuckuc
 „(n) sacerdotum,

XXI. „Quod ad mortalem peccatorum re-
 „missionem non oporteat, ut quis faciat sacer-
 „doti confessionem.

XXII. „Qui sacerdoti confitetur, non plus
 „munditiei acquirit, quam qui sui lutosæ se al-
 „lidit.

XXIII. „Quod omnia peccata, quantumcun-
 „que interioribus enormia, tollat sola proprii
 „corporis flagellatio spontanea.

XXIV. „Quod omnes indulgentiæ sint pe-
 „nitus nullæ, a quocunque datæ, & cum sacer-
 „dotio reprobata.

(n) *Kuckuc* notat fraudem, & ex Germanica lingua & consuetudine petatum est. Quando enim cum infantibus solent ludere, tunc se alicubi abdunt, infantemque vocant, postea vero idem alio in loco faciunt, hæc verba repetentes. *Kuckuck* autem notat *sive, sive*.

XXV. Quod benedictiones sacerdotum, &, cæteræ solennitates Ecclesiæ, sacramentum matrimonii non extollant & dignificent, sed magis ipsum deprimant & deturpent.,,

XXVI. Quod magis conferat infirmantium, saluti, in corpore recenter flagellato mori, quam integra olei libra per sacerdotem in extrema unctione perfundi.,,

XXVII. Quod vestis nuptialis, quæ se indutum dignificat supremi Regis convivio, est, cutis recenter vulnerata cum flagello.,,

XXIIX. Quod post inceptam flagellatorum, legem, nemo beatitudinem coeli intrarit, nisi, quem spontanea flagellatio usque ad eruptionem sanguinis vulneravit.,,

XXIX. Quod post inchoationem sectæ flagellatorum nullus more Romanæ Ecclesiæ septem sacramenta percipere potuerit, qui in ipsorum perceptione mortaliter non peccaret.,,

XXX. Quod loco prædictorum septem sacramentorum, in ista ultima lege flagellatorum omni Christiano populo instituta sit sola, proprii corporis in memoriam passionis Christi spontanea flagellatio.,,

XXXI. Postquam flagellatores per mundum, primo transiverunt, nulli homines passioni, Christi grati & vere Christiani fuerunt, nisi, qui in flagellatorum secta extiterunt.,,

XXXII. Quod sacerdos & Levita, qui Christum inter Hierusalem & Hiericho a Judæis,

„vulneratum iumento impōsuit & duos dena-
 „rios pro ejusdem cura protulit, sit secta flagel-
 „latorum, quæ jam sola Christum passum in
 „humeris propriis portet, & cum denario Do-
 „minicæ orationis & observantiæ X mandato-
 „rum curet debite & honoret.

XXXIV. „Quod AntiChristus diu regnavit,
 „& regnet, & quotidie immineat dies judicii.
 „Quod Elias & Enoch jam in mundo apparue-
 „rint, & diu sint mortui.

XXXV. „Quod Anti-Christus, qui diu jam
 „regnavit, sint Prælati, Presbyteri. Qui omnes
 „Anti-Christi sint, & dicantur, quod sectam
 „flagellatorum infestent & persequantur.

XXXVI. „Quod Elias jam mortuus sit, qui
 „fuerit quidam Begardus, qui ante XLVIII. an-
 „nos propter hæresin in Erfordia combustus est.

XXXVII. „Quod Enoch, qui jam de seculo
 „diu migrarit, fuerit Conradus Smet, qui hæ-
 „reses supradictas primus in Thuringia publi-
 „cavit.

XXXVIII. „Quod Deus in principio omnium
 „hominum animas simul crearit, & cum primo
 „homine in paradysum collocarit.

XXXIX. „Quod quotiescunque foetus huma-
 „nus in utero matris animetur, anima de pa-
 „radiso per Angelum adducatur, & foetui in-
 „spiretur.

XL. „Quod cum Begardus supradictus, &
 „Conradus Smet, etiam præfatus, in maternis
 „visce-

visceribus animari debuerint, Angeli de Pa-
radiso venientes, uni Eliæ, alteri Enoch ani-
mam infuderint, & sic Elias unus veraciter,
extiterit, & Enoch realiter alter fuerit.,,

XLII. Quod in die novissimo non unum,
per Christum, sed septem vel octo per diver-
sos iudices constituenda sint iudicia.,,

XLIII. Quod ultimum iudicium in die no-
vissimo non instituturus sit Christus, sed Con-
radus Smet, flagellatorum hæresiarcha.,,

XLIV. Quod, quamvis omnia iuramenta,
qualitercunque fiant, sint peccata mortalia;
Eligibilius tamen sit, flagellatores coram In-
quisitoribus jurare, & multa committere per-
juria, quam se & sectam prodere: Quod pos-
sint iuramenta & perjuria postmodum cum
flagello expiare.,,

XLV. Quod post hanc vitam non sit ali-
quod animarum purgatorium. Quare defunctos,
non juvent suffragia vivorum.,,

XLVI. Quod vigiliæ & exequiæ defuncto-
rum ad nihil aliud valeant, nisi quod sint ali-
quale solatium vivorum, & quod repleant,
marsupia clericorum.,,

XLVII. Quod crucem Christi, & imagines,
gloriosæ virginis aliorumque sanctorum nul-
lus debeat adorare; Quia in ipsorum adora-
tione committatur idololatria.,,

XLVIII. Quod solum omnes dies nativita-
tis Dominicæ Christi, assumptionis virginis,
D 2 glo-

„gloriosæ, sint celebrandi secrete & stu-
„diose.

XLVIII. „Quod nulla, quæ per sacerdotem
„mandantur, observanda sint ieiunia, sed so-
„lum vigilia nativitatis Christi, & assumptionis
„virginis gloriosæ, & cuiuslibet sextæ feriæ,
„in anno venientes.

XLIX. „Dies nativitatis Christi super die
„Veneris si veniat, cum ieiunio sextæ feriæ non
„dispensare. (o)

L. „Quod existentes in prædicta nova fla-
„gellatorum secta sacerdotes venerentur, & Ec-
„clesiæ sacramenta percipiant, eorundem man-
„datis obtemperent, & oblationes & iura sol-
„vant in ieiuniis quatuor temporum, & aliis
„fidelibus conformentur, & sanctorum imagi-
„nes & festa colant, solum propter hoc, ne ab
„hominibus notentur, & postmodum de hoc
„poenitentes flagello se percutiant.

Huc usque Theodoricus Vric. Addimus ex
aliis sequentes :

LI. *Quod sanguis ipsorum per flagella effusus
cum sanguine Christi misceretur : & si quis per
XXX. dies continuos se flagellasset, peccatorum
omnium remissionem obtineret, certius quam pec-
catorum confessione aut alia quavis poenitentia.*

Continuator Nangii apud Dacherium Spricil.
tom.

(o) Gobelinus hæc ita enunciat : *super ieiunio illius diei
dispensari non possit* h. e. eo die, licet maximi gaudii
plenus sit, tamen ieiunandum esse.

tom. XI. p. 811. Bulæus in Historia Universitatis Paris. tom. 4. p. 315.

LII. *Quod unus eorum se blasphemum filium Dei affirmaverit, seque moriturum & resurrecturum dixerit*: Fabricius in Annal. urbis Mifnæ ad a. 1349.

LIII. *Quod apocrypha quedam predicarunt, eaque predicatione clerum laicis invisum fecerunt*. Hainricus Rebdorffienfis ad a. 1347. apud Freherum tom. I. p. 440.

LIV. *Quod sacramenta a Christo instituta negarint*. Odoricus Raynaldus ad a. 1372. n. 33.

LV. *Quod se miracula facere posse iactarint*. Levoldus Northovius in Chron. Comit. de Marca apud Meibomium t. 1. Script. Rer. Germ. p. 405.

LVI. *Quod secta sua animabus propinquo- rum suorum, etiam damnatorum in inferno existentium, & coelos possidentium, & suis, dum obirent, magnas consolationes & profectus adferat*. Dlugoffus Histor. Polon. lib. 7. col. 764.

Ex quibus sane constat, non adeo vera fuisse, quæ scribit doctissimus Boileau c. 9. p. 261. edit. Gallica, non fuisse erronei vel hæretici quid in hac secta, neque uno verbo quicquam quod in ea culpandum foret, præter tam crudelem flagellationem. confer eundem p. 263. 274. Sed huic facile respondebunt illa dogmata, quæ modo adducta sunt. Nam qui hos non erronea

dogmata profiteri observat, certe is meridiana in luce caligare videndus est.

16. Accedimus ad opera & facta flagellatorum nostrorum alia, præter flagellationem, de qua iam supra actum est. Quæ si perpendimus, non possumus non de iis pronunciare verba sanctissimi Servatoris nostri Joh. 3. 19. *ἦν γὰρ ποιητὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.* Adtendemus ea quæ verbis, deinde quæ reipsa nefarie peregerunt. Ad verba pertinere puto hoc, quod clerum prædicatione sua plebi invisum fecerunt, quod testatur Hainricus Rebdorffensis l. c. p. 440. *Si vero prohibiti fuissent a clero, minabantur se violentiam facturos*, Auctor Vitæ Clementis VI. p. 319. *Nec vero minis contenti fuerunt, sed illos etiam, qui eos prædicatione interdicerent morte mulctabant.* Cuius rei exemplum tale narrat Krantzius Vandal. 8. 29. *Aliquando a duobus fratribus ordinis Prædicatorum interpellati, quod nemine mittente docere & prædicare præsumerent, indignati in eos invehuntur: & cum alius sibi fuga vix consuleret, velocissimis pedibus fretus, alium lapidibus obruerunt iuxta Mosam.* Quod etiam invenies apud Meigerum in Nucleo Historiarum 1. 16. p. 85. Flagitiosos concubitus ex Chronico Spirensi ipsis adscribit Adlzreitterus part. 2. lib. 4. n. 46. Multa quoque latrocinia ab iisdem perpetrata fuisse docet Odoricus Raynaldus ad a. 1349. n. 19. Nam quum Judæi, ut supra diximus, ob infectos

ctos fontes & fluvios a Christianis vehementer affligerentur, hi quoque flagellatores occasionem datam adripientes, Judæos immaniter trucidarunt, neque eorum modo spolia diripere; sed Christianorum etiam, tum laicorum, tum ecclesiasticorum, opes invadere non erubere: Sub specie quoque pietatis magnam auri argentique vim eos corrasisse testatur Auctor Calendarii Bohemici d. 15. Febr. ut adeo & aperte, & si id non potuerunt, occulte opibus hominum superstitiosorum inhiarent, easque tanquam aves scythicæ adriperent.

17. An aliquid unquam boni fecerit hæc secta, dubitare nos iuberent eorum doctrina pariter, & male gesta, quæ iam recensuimus. Quam tamen historici quædam memorent, quæ bona primo intuitu videntur, nos, qui, quæcunque huius sectæ possumus, excutimus, hæc quoque præterire nolumus. Testatur scilicet Monachus S. Justinæ Paduanus eos mira suæ poenitentiae austeritate hominum corda emollisse, ut eo tempore multa voluptatum genera fuerint omissa. Verba eius sunt hæc: „Siluerunt tunc temporis omnia Musica instrumenta, & amatoricæ cantilenæ. Sola cantio poenitentis lugubris audiebatur ubique tam in civitatibus, quam in villis, ad cuius flebilem modulationem corda saxea movebantur, & obstinatorum oculi se lacrimis non poterant continere. Tunc fere omnes discordes ad concordiam re-

„dierunt : usurarii & raptores male ablata re-
 „stituere festinabant ; cæteri diversis crimini-
 „bus involuti peccata sua humiliter confitentes,
 „se a suis vanitatibus corripiebant ; aperiebantur
 „carceres, dimittebantur captivi, & exules
 „redire ad propria sunt permessi : tanta enim
 „opera sanctitatis & misericordiæ tam viri quam
 „foeminæ ostendebant, ac si timerent, quod
 „divina potentia ipsos vellet igne coelesti con-
 „sumere, vel, iactura terræ absorbere aut con-
 „cutere vehementi terræ motu, seu aliis plagis
 „quibus divina iustitia se ulcisci de peccatoribus
 „consvēvit. In ipsis vero, & quidem priore
 huius sectæ periodo, sequentia imitatione digna
 totique mundo virtutis exemplum fuisse refert
 Boileau p. 261. „humilitatem, frequentem pec-
 „catorum confessionem, timorem dei, seriam
 „criminum poenitentiam, extinctionem vitio-
 „rum, odium usurarum & rapinarum, recon-
 „ciliationem cum inimicis, liberationem capti-
 „vorum. Nec negamus hæc, si vere apud ipsos
 fuerunt, laude omnia digna fuisse. Verum,
 quum ex ante dictis pateat, hæc omnia non ex
 vera fide processisse, timorem istum, quem præ
 se tulerunt, servilem potius quam filialem fu-
 isse, virtutes istas poenitentiae & humilitatis tan-
 tum ostentationis causa fuisse exultas, & sub
 pietatis tegmine plurima nequitiae exempla fuisse
 peracta, non possumus non cum Apostolo
 concludere, omnia ista, quanta etiam aliis visa fu-
 erint, peccata fuisse. Sequitur. CAP.

C A P V T IV.

quod continet

HISTORIAM FLAGELLATORVM,

Quia ordine chronologico singula proponuntur, nolimus prolixius argumentum præfigere, nam singula facile poterunt inveniri.

IAm accedimus ad ipsam historiam flagellantium, in qua secundum ordinem temporum & locorum ortum pariter & progressum sectæ nostræ pertractabimus.

2. Originem ergo debet hæc secta Perusiæ, quæ nota est Italiæ civitas, ibique, ut quidam aiunt, Rainero sive Reinero, Monacho cuidam, qui occasione motuum intestinorum, quibus diu hæctenus flagrabat Italia, inter quos præcipue Gvelforum & Gibellinorum turbæ eminebant, homines severo admodum ritu ad amplectendam pœnitentiam adhortatus est, suoque illis exemplo præivit, ut corpus quoque suum adficerent incommodo aliquo, eoque peccata sua, totiusque patriæ mala expiarent. Factum autem hoc est anno Christi MCCLX. Quæ vero hi flagellatores per universam Italiam deinde egerint, malo Sigonii, quam meis verbis eloqui. Is autem hæc habet lib. 19. de regno Italiæ p. 97. „Initium autem huius rei (flagellandi scil.) a Perusinis inductum. Quippe „ Eremita quidam, vir spectatæ sanctitatis spi- „
 D 5. ritu

„ritu divino instinctus, ad populum dicitur pro-
 „cessisse, eumque Dei nomine monuisse, nisi ad
 „pœnitentiam se conferrent, ac supplices pacem
 „eius & misericordiam postularent, fore, ut brevi
 „universi misera fœdaque lue conciderent. Quæ
 „vox adeo in pectoribus eorum infedit, ut nul-
 „la interposita mora præcepta Eremitæ tanquam
 „a Deo missa exhauerint: etenim jam senescen-
 „te autumno viri fœminæque omnis ætatis or-
 „dinisque repente corpora, perinde ac re com-
 „posita, usque ad umbilicum nudarunt, ac se
 „sumptis ad id loris cædere, per urbem instru-
 „cto agmine incedentes cœperant, sanctam Vir-
 „ginem, ut sibi a filio salutem impetraret,
 „summis clamoribus obtestantes, atque iterum
 „veteribus odiis positis paces inter se mutuis
 „osculis adhibitis sancientes. Inde urbe, vexil-
 „la longo agmine præferentes, egressi, ad vici-
 „na oppida prodierunt, eaque cum ingenti il-
 „lorum admiratione ingressi, in viis ac templis
 „eandem pietatem exercuerunt. Qua re po-
 „puli illi permoti, & ipsi pariter eiusdem fan-
 „ctitatis studium asciverunt, ac se verberantes,
 „ac pacem & misericordiam ingeminatis voci-
 „bus implorantes, catervatim ad urbes proxi-
 „mas accesserunt. Atque ita ex Tuscia in Mar-
 „chiam, ex Marchia in Romaniam passim in-
 „cendii more ea religio transiit. Quippe sin-
 „guli populi, episcopis ac magistratibus suis
 „præcedentibus, urbes agrosque ea æmulatione
 „inieda lustrarunt, ut nullius sexus, ætatis, ac
 „condi-

conditionis homines essent, quin huius verberationis participes esse vellent. Ita fiebat, ut, passim incondita carmina in Dei, & sacræ virginis laudes composita canerentur, peccatorum, confessiones vix suppetentibus ad audiendum, sacerdotibus celebrarentur, atque omnino re-cta, quæ iam pridem exoleverat, Christi disciplina revocaretur. Hæc vero religio ex urbe, in urbem traducta, cum populos passim, tanquam serpente quodam igne comprehendisset, demum ab Imolensibus excepta, & quasi per manus Bononiæ tradita civitatem ipsam mirabiliter inflammavit. Itaque & ipsi nudati sese multarunt, ipsi divinam opem suppliciter, poposcerunt, ipsi cum inimicis in gratiam redire, & reliqua pietatis officia, quæ & cæteri, suscipere contenderunt; ac demum manu facta hominum amplius viginti millium antediem festum Omnium Sanctorum sub vexillis Mutinam processerunt, ibique pie basilica, S. Geminiani Episcopi visitata solemnem suaverberationem positis vestibus inierunt. Quæ pietate Mutinenses accensi, eandem disciplinam continuo susceperunt, susceptamque Regium, ac Regienses Parmam detulerunt. Cum, autem Parmenses Cremonam adire pararent, ab Huberto Palavicino malum, si accederent, intentante, deterriti, Brixiam, Derthonem, & Papiam se contulerunt. Inde a Novariensibus & Mediolanensibus opera Turrianorum, exclu-

„exclusos, Taurinates, Charienses, Hassenses,
 „& reliquæ Pedemontanæ civitates comiter ac-
 „ceperunt, atque ad eorum exemplum sese su-
 „bito conformarunt. Derthoni vero Sinibal-
 „dus Opizonus prætura peracta, Genuam cum
 „magno Derthonensium comitatu reversus, ve-
 „stes in æde S. Francisci deposuit, ac sese cum
 „comitibus suis cædere cœpit, ac frequenter
 „humi procumbens, misericordiam ac pacem
 „Dei iteratis vocibus imploravit. Quod fa-
 „ctum primo Genuenses irriserunt, deinde sum-
 „mo studio susceperunt, nec solum inveteratis
 „simultatibus renunciarunt, sed etiam pristina
 „vita, ut pote multis sceleribus inquinata se ab-
 „dicarunt. Ceterum hi homines vulgo Devō-
 „ti; & hic annus Generalis Devotionis annus
 „est appellatus. Mansit inde in multis civita-
 „tibus clara huius religionis memoria, sacris
 „Verberantium sodalitiis eius rei monumento
 „aliquot institutis.

Eadem iisdem verbis repetit de Episcopis
 Bononiensibus lib. 3. ineunte, ubi sequentia
 addit: „Præcipue autem Bononiæ eo anno so-
 „dalitas inchoata est, quæ ab recenti studio de-
 „votorum societas appellata, post ab ipsa erga
 „pauperes hospitalitate ascita, Hospitalis sanctæ
 „Mariæ Vitæ nomen accepit, B. Rainerio Pe-
 „rusino in urbem veniente, ac magna ad rem
 „illam adiumenta subministrante: quod nomen
 „eremitæ illius fuisse existimatur, quo auctore
 „illa

illa devotorum instituta mulctatio dicitur. Is,, certe in hunc usque diem propterea ab ea sode-,, litate, cunctoque populo ingenti pietatis studio,, celebratur.,,

3. Notandus hic circa originem huius sectæ obiter est Dlugoffus Hist. Polon. lib. 7. col. 764. qui sectam hanc ex Gallis & Parisiis manasse scribit. Nempe vel ipse Dlugoffus peccavit, dum pro *Perusia* legit *Parisiis*, postea quum *Parisiis* non in *Italia* sed *Gallia* sitos esse nosset, *Galliam* quoque adposuit: vel etiam descriptor hoc modo peccare potuit. Certe exempla MS. ex quo cura illustrissimi L. B. ab Huyssen Dlugoffit jam prodit, aperte ita legit, quod ego, qui illud oculis usurpavi, testari possum. Et Matthias de Miechovia Hist. Polon. 3. 55. originem quoque huius sectæ ex Gallia deducit. Sed hæc obiter.

4. In Italia vero statim fuere, qui huic sectæ contrariarentur, quamvis non bono respectu id factum fuisse videamus. Manfredus enim, filius naturalis Federici, qui Siciliae & Apuliae regnum usurpaverat, & propria auctoritate capiti suo diadema regium imposuerat, quasdam etiam partes Tusciae & Anconitanæ Marchiæ jure belli subjugaverat, sub poena mortis omnibus terrarum suarum incolis prohibuit, ne quis hoc poenitentiae genere uteretur. Timebat enim, ne sub forma novæ istiusmodi religionis tyrannis iniuste constituta impediretur.

Mar-

Marchio præterea Palavicinus-Cremonæ, Brixiaë, & Mediolani, & in reliquis urbibus ditioni suæ subiectis eandem ob causam Flagellatores prohibuit. Nam sub tali religionis specie multi latere potuerunt, qui plebem ad se pertraherent, illiusque tyrannidem dissolverent. Monachus S. Iustinaë Paduanus Chron. lib. 3. apud Urstium part. 1. p. 613.

5. Eodem & sequenti statim anno superstitione hæc ultra Alpes evolavit, & in superiorem Bavariam, Fruxinum usque pervenit, teste Aventino 7. 7. 22. Verum eos Henricus Bavariæ Dux cum suis Episcopis statim cognovit, eisque ducatum suum intrare prohibuit, quapropter etiam brevi hæc secta in his terris evuluit.

6. Anno MCCLXI. etiam Argentoratum venerunt Flagellatores ex Italia numero mille & ducenti, quibus ibi accesserunt mille & quingenti, qui nudis corporibus se flagris cædebant. Cont. Ursp. p. 381.

7. Ad Bohemiam eodem anno pervenit hæc secta, quos quidem Auctor Calendarii Bohemici d. 25. Febr. Pragam intrasse vult. Verum ego puto hoc demum sequente anno factum esse: nam si vel maxime, quod tamen non constat, nec credibile est, Calendis Ianuarii Perusii orta fuerit hæc superstitione, non tam cito potuit per Bavariam ad Bohemos pervenire. Quæ Pragæ singularia ab iis acta fuerint, non constat, nisi quod ibi per multas Ecclesias poenitentiam

tiam acturi cucurrerint, & sub specie religionis multas in Bohemia pecunias corraferint, qua propter eos etiam Ottocarus regno atque terris suis excedere mandavit.

8. Ex Bohemia sine dubio venerunt in Poloniam. Nam quum Cracoviam adiissent, ibique per omnes Ecclesias circumissent, statim a Prandotha Episcopo, ex urbe & omni dioecesi sua abire jussi sunt. Ianussius quoque Archi-Episcopus Gnesnensis cum reliquis suis Suffraganeis & Baronibus Poloniae eos persecutus est, suisque subditis confiscationis bonorum poenam interminatus est, qui se huic sectae velent adjungere. Dlugossius Hist. Pol. lib.7. col. 764. 765. Matthias de Mechovia 3. 55.

9. Eodem anno ad Misniam venerunt, ut scribit Fabricius in Annalibus urbis Misnae, quamvis id Sigfridus Presbyter anno sequenti factum esse adfirmet, & quidem multo melius ob rationem jam dictam. Ejecit vero eos e tota dioecesi sua Conradus Episcopus Misnensis. Quae porro ibi egerint, non constat.

10. Quum ergo ubivis intolerabiles essent nostri Flagellatores, brevi extincta est eorum religio, quum ubique magistratus tam civiles quam ecclesiastici principiis obstarent, & in ipso flore malum hoc exstinguerent. Quamvis sub cineribus quasi scintillulae gliscebant, & se hinc inde prodebant.

11. Anno enim MCCXCVI. viginti & octo Flagellatores venerunt Argentoratum, qui albis vestibus erant induti, & facies linteo crassiori velaverant. Hi per integram civitatem omniaque templa processiones & flagellationes instituebant. Jac. Koenigshofen in Chron. Alsatia cap. 5. p. 300. Contin. Ursp. l. c.

12. Porro MCCCIX. eorum fit mentio, quamvis sine nomine loci in quo fuerint, & quid egerint, a duobus Auctoribus compilationum Chronologicarum, quarum priorem edidit Pistorius t. I. p. 746. *Anno Domini MCCCIX. primi Crucifigeri ibant.* Posteriores Maderus post Gervasium Tilberiensis p. 132. cuius hæc sunt verba: 1309. *Flagellatores sive Crûcbröder currunt per mundum.* Obiter hoc addendum est, priore loco pro *primi* fortasse scriptum fuisse *plurimi* per consuetam monachis abbreviationem. Nam, ut adparet, primi hi non fuerunt.

13. Anno MCCCXLVII. & MCCCXLVIII. pestis ingens in Gallia & Germania orta, quæ, ut jam supra cap. 2. docuimus, occasionem renovandæ hujus sectæ dedit. Anno ergo 1349. durante adhuc illa peste, secta ista, quæ hætenus plane exoleverat, revocari coepta est, & quidem non in Hungaria, ut Hoffmannus scribit in Lexico Univers. p. 645. sed in superiore Germania, quod præter Wernerum Rolevinckium ætate 6. tom. 2. Pistorii p. 85. a. testatur Auctor vitæ Clementis XVII. MS. in Biblioth. Vaticana

Vaticana citatus ab Odorico Raynaldo ad a. 1349. n. 19. Diviserunt se hi Flagellatores recens orti in duas partes, quarum una partes Germaniæ superiores, altera inferiores perlustrabat. Continuatur. Ursp, l. c.

14. Bambergensem certe diœcesin inter primordia lustrarunt, in ea quippe magna Judæorum copia fuit, quibus admodum infesti erant eo tempore cum omnes Germani, tum præcipue Flagellatores nostri. Hos ergo in dictam diœcesin intrantes, Judæi inopinate adorti sunt, & XIV. præter propter Flagellatores occiderunt, nec non cives aliquot eorum defensores, & postea oppidum igne supposito incenderunt. Hainricus Rebdorffiensis ad a. 1349. apud Freherum. tom. i. p. 440.

15. Inter superioris Germaniæ urbes, ad quas eo anno accesserunt, potissima fuit Argentoratum. Eo quatuordecim diebus post festum Joannis Baptistæ (quatuordecim noctes post solstitium, vierzehn Nacht nach Sungichten habet Koenigshofius) ducenti fere Flagellatores venerunt, habentes octo aut decem pretiosa vexilla ex ferico, & totidem cæreos duplicatos. Ibi inter alia eorum facta sequentia enumerantur: Lectis literis, quas de cœlo adlatas esse jactabant, aliquos Argentoratensium interrogasse: *Anrite instituta esset flagellandi processio, & quis nam hanc Epistolam obsignaverit?* ipsos vero blasphemè admodum respondisse: *Quisnam Evangelia*

angelia obsignaverit? Quum porro miracula se facere posse jactitarent, in circulum eorum puer mortuus delatus est, quem resuscitare quidem tentarunt, quod iis tamen non successit. In dictam vero urbem per dimidium fere annum singulis hebdomadibus cohors flagellantium adveniebat. Tandem vero cum admiratio ipsorum desineret, Senatus etiam Argentinensis vetuit, ne reciperentur. Quod si quis se flagellare vellet, id domi suæ faceret. Quo facto facta hæc Argentorati amplius visa non est. Contin. Urspergensis p. 281. 282. Jac. Koenigshofen Chron. Alsatix c. 5. Auctor Chron. Alsatix vernaculus 8. 20.

16. Inde Spiram hoc malum proserpsit, ad quam urbem itidem ducenti ex Svevia in medio Junii venerunt, ibique tantum auctoritatis consecuti sunt, ut Spirenses cives luctati fere inter se fuerint, quisnam eorum plures ad cœnam deberet invitare. Contin. Ursperg. Seb. Francus Chron. Germ. fol. 214. b. Lehmannus Chron. Spir. 7. 45. Phil. Simonis in descript. Episc. Spir. p. 133. Spiræ quoque ducentos pueros virorum flagellationem imitatos fuisse scribunt Albertus Argent. & Adlzreitterus ll. cc.

17. Treveros perrexit nostra secta, horrendumque sui spectaculum isti etiam urbi videntum exhibuit. Statim vero Clemens Pontifex Balduino Episcopo Treverensi scribit. *operam uti daret, ne pestis illa longius proserperet, hominesque*

nesque stolidos & vecordes, priusquam in habitum religionis se conformarent, severis suppliciis coerceret. Balduinus frustra operam poni arbitratus in convertendis pertinacia invictis, negotium Præfectis atque Magistratibus dedit, ut pro imperio atque potestate in eos animadverterent. Hæc Masenius Annal. Trevir. lib. 17. p. 220. 221.

18. Basileam quoque venisse testatur Adlzreiterus part. 2. lib. 4. n. 45. atque inde centenarium agmen honestissimorum civium Avinionem duxisse.

19. Ad inferiores Germaniæ partes primo loco nominamus Aquisgranum urbem antiquissimam. Ad eam Spirâ tanta accessit multitudo, ut Carolus IV, qui in ea coronationis suæ solemnia celebrare eodem anno volebat, tumultu eorum urbe exclusus, coronationemque Bonnæ suscipere coactus fuerit. Continuator Ursperg. & Seb. Francus ll. cc.

20. Misnam quoque hoc anno venerunt, ubi Constantinus quidam, qui se Dei filium adfirmabat, seque moriturum & resurrecturum dicebat, ante gradus templi Mariani in focum incensum vivus conjectus est. Fabricius ad a. 1349.

21. Pirnæ quosdam fuisse, & inde Magdeburgum transisse memini me alicubi legere, sed locus jam non succurrit.

22. Magdeburgi hoc anno ab eis nil memorabile gestum proditur, præterquam quod Otto Archi-Episcopus Magd. eos jussu Papæ Clementis

tis VI. sub pœna mortis e sua dioecesi abire iussit. Auctor Chronici Magdeb. apud Meibom. tom. 2. p. 342. Olearius in Haligraphia pag. 162. 163. Fuit quoque eodem tempore in Germania Cardinalis quidam Pontificis de latere legatus, qui omnes huius sectæ fautores, nutritores & defensores mucrone Ecclesiæ ferit. Sed illi omnia ista contempserunt, & nihili penderunt. Krantzius Vandal. 9. 6.

23. Ad exteriores regiones quod adinet, hoc anno ad Bohemiam saltem penetrauerunt, ut refert Auctor Calendarii Bohemici d. 12. Julii. Sed eos statim Carolus IV. Rex e regno Bohemiæ eiecit, pœna rogi constituta in eum, qui se ipsis coniunxisset.

24. Flandriam quoque eodem anno peruagati sunt, sed in ea præter generalia eorum facta nihil notatu dignum peregerunt. Bucelinus Annal. Gallo-Flandr. lib. 7. p. 346. Jac. Meierus Annal. Flandriæ libr. 13. p. 197. Magnum Chron. Belgicum ad a. 1349. tom. 3. Pistorii p. 301.

25. Sequitur annus MCCCL. quo se ad alia regna dilatavit nostra secta. Nam auspiciis atque ductu civium Basileensium Avinionem magna eorum cohors se contulit, ubi tunc sedebat Clemens VI. Pontifex. Putabant se magnam apud eum inituros gratiam, quando ipsi egregiam suam pœnitentiam possent adprobare. Sed præter spem suam a Clemente Papa, qui mala ipsorum, quæ tum ipsi patrabant, tum in Republica
Chri

Christiana excitare poterant, bene perspecta habebat, prohibiti sunt, & cum secta sua excommunicati. Quod diploma capite sequente integrum exhibebimus. Auctores Vitarum Clementis VI. Optimum autem remedium, quod huic malo mederi posset, putavit Clemens VI. Pontifex, ut Jubilæum aliquod pronuntiaret, atque homines saniori scilicet pœnitentiæ genere Deum placare docuit. Quam quidem ob rem maxime laudatur a Pontificiis Scriptoribus, qui tamen neque diffiteri possunt, politicum quid huic sanctitati causam fuisse, nempe, ut superstitioni ab hac flagellatorum pœnitentia avocarentur, multæque turbæ remouerentur: quibus nos hanc quoque addimus, ut Sanctus Pater, qui a vera sede sua tunc exulabat, plures corroderet pecunias, unde pro Pontificiæ dignitatis modo recte vivere posset. *Bulæus Historia Universitatis Paris. tom. 4. pag. 315. Adlzreitter. part. 2. lib. 4. n. 46.*

26. Eodem anno secta nostra pervenit ad partes Angliæ, quamvis ibi non Angli seipsis adjunxerint, sed tantum peregrini fuerint, qui eo ex Flandria nauigarunt. *Thomas Walsingham in Histor. Angl. inter scriptor. Anglicos a Camdeno editos. p. 169.*

27. Secta porro nostra, quamvis a Pontifice anathemate Ecclesiastico feriretur, & ab omnibus Principibus & Regibus prohiberetur, extirpari tamen non potuit, sed sequentibus tempo-

ribus hinc inde in Germania & aliis regionibus eius vestigia proruperunt. Sequemur in iis porro recensendis ordinem temporum, & quo quæque anno gesta sunt, exponemus.

28. Anno MCCCLXIX Spiram iterum venisse dicuntur Flagellatores. Sed hoc plurimi anno 1349 adtribuunt, & ego in hoc erratum a descriptoribus puto, quod numerum denarium X, quinquagenario L postposuerunt. Quapropter dubitanter admodum id adserit Phil. Simonis in descript. Episc. Spir. p. 133.

29. MCCCLXXII. in Germania hinc inde nostra secta vagata est; sed eam severissimis interdictis, præcipue ad fidei censores ordinis Prædicatorum datis, comprimi iussit Gregorius XI. Pontifex, librosque eorum exuri, describi autem sub gravissimarum pœnarum comminatione vetuit. Odoricus Raynaldus ad a. 1372. n. 33.

30. MCCCXCIX. *Beghardi ac secta flagellantium in Germania ac ceteris regionibus graves errores induxerunt.* Auctor operis de temporibus mundi fol. 225. a. Quamvis & hunc falsum esse putem, ac pro numero quinquagenario centenarium scripsisse.

31. MCCCC. *Crucifigeri sive Flagellatores ibant tertio in Brabantia & Hollantia.* Auctor Compilationis Chronol. apud Pistorium tom. I. p. 748.

32. MCCCCXI. *insaniebat Flegelorum societas,*

tas, cui se associauit Petrus Muckenthier ex *Albatia* (a) sed captus & capite truncatus est. Petrus Visselbeccius in Chron. Huxariensi ad hunc annum. Eodem anno incipit societas Tritarum, id est, *der Flegelern*, quorum Capitaneus fuit ille de (b) *Schwarzburg*, & comes de *Heldringen*. Anonymus Erphesphordiensis in Historia de Landgraviis Thuringiæ c. 155. apud Pistorium tom. 1. p. 953.

33. MCCCXII. Hoc anno in Thuringia durare perrexerunt Flagellatores, de quibus idem Anonymus c. 157. cuius verba integra adponemus: Eodem anno comes de *Heldringen* dictis dominis & principibus *Friderico* & *Wilhelmo* se opposuit, ex illa liga Tritarum, scilicet *der Flegelern*, & Comitem *Henricum* de *Honstein* nocte in castro *Honstein* cepit, & castrum filio suo evadente nudo: & usque ad dominos *Fridericum* & *Wilhelmum* provenit, & ab eis auxilium petiit. Et quia item comes iam dictis principibus obedire recusavit, castrum eius obsederunt, videlicet *Heldringen*, & ceperunt cum omnibus attinentiis suis, & eum comitem exhæreditaverunt viriliter & manu forti, & in recompensam *Henrico* comiti de *Honstein* jure hæreditario assignaverunt.

(a) Quid *Albatia* sit, fateor, me ignorare.

(b) Germanismus est, ut dicimus: *der von Schwarzburg* i. e. *Nobilis* *Bel* etiam *Comes* ex hac *Bel* illa gente: quod tamen posterius hodie minus receptum est.

34. MCCCCXIV. Sangerhusæ & in circum-
 jacenti districtu virus suum disseminarunt nostri
 Flagellatores. Sed eos non diu sustinuerunt
 gloriosi Principes Fridericus Marchio Misniæ &
 Dux Wilhelmus. Hi acerrimum hæreticæ pra-
 vitatis inquisitorem instituebant Henricum
 Schonevelt, ordinis Fratrum Praedicatorum, &
 Magistrum Theologiæ, qui officio suo strenue
 functus est, adeo, ut omnes, quos propter hanc
 sectam habebat suspectos, carceri includeret. Ex
 quibus idem die 15. Januar. triginta quatuor ad
 forum Sangerhusæ perduci iussit, qui sectam su-
 am publice revocarunt, caeruleam crucem por-
 tandam susceperunt, atque ita variis obseruatis
 ceremoniis in Ecclesiæ sinum sunt recepti. Tres
 vero ex istis, qui revocare noluerunt, ad rogam
 damnati & combusti sunt. Alio vero tempore
 idem Henr. Schonevelt XCI. Flagellatores com-
 burni iussit, inter quos etiam fuit Magister Cunra-
 dus Schmid, sive Faber Hæresiarcha ipsorum. The-
 odor. Vrie Histor. Concil. Constant. lib. 3. dist.
 8. col. 86. lib. 4. dist. 13. Gobelinus Persona Co-
 smodrom. ætat. 6. c. 93. Zieglerus im Schau-
 Plaß der Zeit d. 15. Jan. n. 3.

35. Circa eadem forte tempora combustus est
 Erfurti Begardus iste, quem Eliam statuerunt, cu-
 iusque in articulo doctrinæ ipsorum 36. fit men-
 tio.

36. MCCCCXLV. in Prussia fuerunt Flagella-
 tores, ibique magni ab hominibus æstimati, quod

ex statutis & legibus Frauenburgensibus constat, quæ art. 14. ita de iis habent: *Flagelliferi libere in Sambiam, & per totam Prusiam eant, emendique ac vendendi potestatem habeant.* Hartknochius Hist. Eccl. Prussiæ 1. 5. p. 238.

37. MCCCCLIV. *feria quinta post Latare fuerunt combusti in Sangerhausen viginti due persona utriusque sexus de secta Flagellatorum, quæ sæpius inventa fuit in Thuringia.* Auctor Chronici Magdeburgensis apud Meibomium tom. 2. p. 362.

38. MDI. ex Italia quædam Flagellatorum natio in Germaniam venit, quæ reliqua omnia cum aliis communia habuit, in quibusdam saltem differebat. Adscribamus in hanc rem verba Trithemii Chron. Sponheim. p. 415. Anno etiam præscripto (1501) Abbatis Trithemii XVIII. venerunt ex Italia viri tunicis induti griseis, capite non velato, nudis pedibus incedentes, & crucem de ligno parvulam portabant in manibus, qui neque saccum habebant, neque pecram, sed neque pecuniam recipiebant in manibus, neque baculis utebantur. Vinum & cerevisiam non bibebant, & semel præter Dominicam se reficiebant in die, olera & radices cum sale, & aqua sine pinguedine aliqua sumentes. Quinquennio elapso cessavit eorum poenitentia.

39. Post hæc tempora ubique siluit Flagellantium secta excepto Galliæ regno, in quo subinde renovata est. Anno etenim MDLXXIV. super-

stitio ista resumta est a quibusdam, quæ tantum ponderis in multorum animis habuit, ut ipse Rex Henricus III. eorum turbæ se immisceret. Cujus exemplum secuti sunt multi aulæ ipsius Proceres, & inter hos etiam Carolus Cardinalis Lotharingus. Verum is nuditatis & verberum impatiens, ex frigore vespertino in febrem violentam incidit, intentissimisque capitis doloribus, quos & deliria consecuta sunt, & pervigiliis male vexatus, tandem biduo ante Christi natalem fati concessit. Thuanus tom. 3. lib. 59. p. 47.

40. MDLXXXIII. idem Rex Henricus III. permisit varias Flagellatorum processiones celebrari, & aurigarum olim Romanorum modo eos in certas factiones secundum colores distinxit. Dissuadebant id quidem Christophorus Thuanus & Petrus Brulartus: nihilominus tamen instituti sunt flagellantium ordines Lutetiæ, albo, nigro & veneto colore distincti, & III. Eid. Martii auctoritate regia confirmati sunt, sollicitante id præcipue Jo. Baptista Castello Pontificis apud Regem legato. VIII. Kal. April. (c) die annunciationis B. Mariæ supplicatio publica celebrata est, cui Rex, totius aulæ Principes ac proceres, nobilitas omnis, & quamplurimi alii, inter quos etiam Biragus Cardinalis Cancellarius, & Cevernius Procancellarius fuerunt, sacco omnes induti, & facie velata. Quapropter etiam quamplurimi illos

(c) In Thuanus legitur XII. quod mendum esse ty-
porum puto.

illos riferunt, & concionatores hoc ipsum publice fatyrico sale perfricuerunt. Inter hos præcipue erat Mauricius Poncetus, qui ob hoc Melodunum in monasterium B. Petri relegatus est. Paulo post die Parasceves repetitæ supplicationes eadem pompa. Sed ad meliorem venerationem noctu cum facibus celebratæ. In quibus Georgius Jousa Sandesiderius, Annæ Jousæ frater, qui pedibus nudis incedebat, tempestate adhuc frigida, in diarrhœam cruentam incidit, ex qua mox decessit. Idem Thuanus lib. 88. p. 627.

41. Post hæc tempora, quantum mihi quidem constat, non amplius institutæ sunt solemniore eiusmodi procesiones, sed qui corpus suum flagellando macerare voluerunt, privatim id peregere, plurimi vero a tota re, quod optimum puto, abstinuere. Et hætenus quidem de Historia sectæ Flagellantium.

C A P V T V.

tractat

VARIORVM DE HAC SECTA IVDICIA.

Argumentum.

1. Iudicia sunt varia, 2. laudantur a nonnullis, inter quos Vincentius Ferrerius, ad quem epistola Gersonis inseritur, 3. vituperantur ab aliis, qui eos Anti-Christi

Christi præcursores statuerunt, 4. a Papa excommunicantur. 5. ab Universitate Parisiensi. 6. Gersone. 7. & aliis refutantur. 8. edicto Parlamenti Parisini prohibentur. 9. Conclusio.

Quamprimum aliquid vel invenitur, vel renovatur, statim diversa patitur judicia, nam ut habet notus versiculus, *laudatur ab his, culpatur ab illis*. Idem quoque sectæ nostræ, de qua hæctenus egimus, usu venisse experientia docuit. Testatur enim Hainricus, monachus Rebdorffensis sæpius hæctenus a nobis citatus, *Flagellatores nostros sua devotione multos quidem ad se traxisse, alios vero ipsis etiam detraxisse*. Ad Pontificios scriptores quod attinet, illi priorem sectæ huius periodum, ejusque devotionem maxime celebrant, quod supra Sigonium cum Boileavio fecisse diximus: posterioris vero tum doctrinam, tum facta omnes averfantur. Odoricus Raynaldus ad a. 1349. n. 10.

2. Inter laudatores huius sectæ in genere occurrit rude vulgus, quod semper novarum rerum est adpetens, easque avide admodum adripit. Quapropter & ab ipso Flagellatores nostri advenientes campanarum pulsu, a devotione autem sua redeuntes, lautis conviviis excepti sunt, ut supra ex Koenigshofio & aliis docuimus. Ingens vero huius sectæ fautor circa tempora Concilii Constantiensis fuit Vincentius Ferrerius, ordinis
Præ-

Prædicatorum monachus, Theologus & Orator celeberrimus, qui ob singularem pietatem ac devotionem ab omnibus ferme adoratus est. Cuius etiam consilio & oratione, teste viro celeberrimo Herm. von der Hardt Concil. Constant. tom. 3. part. 7. p. 92. 93. Sigismundus Imp. Hispanos a Petro de Luna, s. Benedicto XIII. abstraxit. Hunc igitur tantum pro eorum temporum ratione virum a societate Flagellantium avocari non tam artis quam adfectus erat. Quapropter cum in Constantiensi Consilio de his religiosis flagellatoribus in viam reducendis ageretur, visum est quamplurimis, adfectu emolliri citius posse Vincentium Ferrerium, quam ferro vinci ac flagris. Blandissima hinc atque mitissima nata est ad Ferrerium epistola Gersonis, quam ex eodem Concilio l. c. col. 94. s. integram inferemus.

EPISTOLA missa Magistro VINCENTIO, Ordinis Prædicatorum, Dei seminiverbio ferventissimo, contra se flagellantes, per M. Ioh. Gerson.

Nominatissimo Doctore & Prædicatore, zelanti „ salutem animarum, Magistro Vincentio, de or- „ dine Fratrum Prædicatorum, fratri meo in Chri- „ sti charitate dilectissimo, Iohannes Gerson. „ Tanta de virtutibus tuis, Doctor egregie, fama re- „ ferente, crebrius accepi, tanta specialiter in col- „ latione familiari cum Reverendo Patre Domino „ Generali tui ordinis Prædicatorum, agnovi, ut „ mihi videaris recte figuratus, secundum nomen „ tuum

„ tuum, per illud Apocalypseos, quo speculator
 „ totius Ecclesiastici decursus, Iohannes, ait:
 „ Vidi, & ecce equus & qui sedebat super illum ha-
 „ bebat arcum, & data est ei corona, & exiit veni-
 „ ens ut vinceret. Existi quidem ut vinceres, Vin-
 „ centi gloriose. Sed quales tu vinceres, qua ra-
 „ tione, quibus armis, quo apparatu bellico, quali
 „ arcu, ut tandem ipse coronatus triumphares?
 „ Respondit ipse, cuius es imitator, Paulus, dicens:
 „ Arma militiæ nostræ non esse carnalia, cum re-
 „ liquis similibus, qualia ipse nosti melius. Suppe-
 „ tunt hoc loco plurima cordi meo, quæ libentius
 „ & forsan utilius verbo & ore ad os quam calamo
 „ muto referarem tuæ sapientiæ, nisi quod alior-
 „ sum me trahunt occupationes aliæ. Et quia te
 „ gravibus assidue laboribus intentum protrahe-
 „ re longa scriptionis serie non visum est, satis
 „ æquum vel modestum, hoc unum, quod in votis
 „ nedum meis, sed quam plurimorum versatur,
 „ aperiam. Reddunt tuæ charitati tuoque zelo
 „ pacis ecclesiasticæ hoc testimonium insigne, hoc
 „ celeberrimum præconium, tum multi tum no-
 „ minatim præfatus Magister ac Dominus Gene-
 „ ralis, quod in inclyto Arragonum regno nun-
 „ quam fuissent concordata pacis capitula, nun-
 „ quam subtractio, quæ tam viriliter & legitime
 „ facta est ab illo, nimis proh dolor! erga matrem
 „ Ecclesiam obdurato, Petro de Luna, fuisset atten-
 „ tata, si non auctoritatis tuæ pondus & consilii
 „ robur addidisses. Cuius favoris tam egregii,

nos ipsi sacro generali concilio præsentibus, desi-
 deratissimæ pacis, annis jam fere XL. miserabi-
 liter exulantis, fructum & reditum proximum
 expectamus. Et o te felicem! o te ter quater-
 què beatum, si adesses præsentialiter, si non audi-
 tu solo sed propriis oculis coram cernere volu-
 eris propinquam velut in januis summi Pontifi-
 cis electionem. Si videlicet efficaci celeritate,
 sepositis interim turbis, jucundam tuæ præsen-
 tiæ faciem huic eidem sacro concilio conspici-
 endam attuleris, fructum ni fallor ampliorem
 & te tuisque moribus digniorem afferes, quam
 si hoc neglecto, permaneris in inceptis. Me-
 mineris B. Pauli ad Galatas scribentis: Deinde,
 ait, post annos XIV. adscendi Hierosolymam
 cum Barnaba & Tito, & contuli cum illis Evan-
 gelium, quod prædico in gentibus: Seorsim
 autem his, qui videbantur aliquid esse, ne forte
 in vanum currerem aut cucurissem. Hoc satis
 pro tua re dictum puto. Est siquidem apud
 nos altera velut Hierosolyma: Sunt Apostolo-
 rum successores, Reverendissimi & Deo amabi-
 les Prælati: Sunt legis doctores, cum quibus tuam
 ipsam prædicationem conferre tam salubriter
 quam humiliter poteris. Ut interim fileam de
 alio profectu multiplici sperato si veneris. Cre-
 de mihi, Doctor emerite, multi multa loquun-
 tur super prædicationibus tuis, & maxime super
 illa secta se verberantium: Qualem constat præ-
 teritis temporibus fuisse pluries & in locis variis
 repro-

„reprobatam: Quam nec approbas, ut testantur
 „nati tui, sed nec efficaciter reprobas. Iactan-
 „tur inde varii rumores per populos & apud nos
 „Quorum multa, etsi neque vera neque credenda
 „censeantur ab illis, qui te, sicut Persius loquitur,
 „intus & in cute norunt: nihilominus, exemplo
 „Pauli, qui per revelationem certissimus erat,
 „prædicationem suam esse secundum Deum, vo-
 „luit propter condescensionem ad infirmos, pro-
 „pter autorisationem insuper pleniorum per
 „Apostolos, descendere in Hierusalem, & colla-
 „tionem habere cum Apostolis, sic agere pla-
 „ceat, nominatissime Magister ac Domine. Ac
 „interim bene vale, benevole susceptor huius
 „literulæ, quam in procinctu scripsi, die, qua
 „solennitatem ipsius, quem prænominaui, Barna-
 „bæ, beatissimi Pauli confortis, præveniendi
 „recensebam, IX. Julii, in vigilia sacrosancti Sa-
 „cramenti. Porro quia nescio, si forte non ex-
 „audiat hanc exhortationem zeli mei tua pru-
 „dens discretio, nolens huc accedere de præsen-
 „ti, judicavi tecum agere, sicut mihi in veritate
 „consciis sum, quod in simili vellem erga par-
 „vitatem meam similiter & sinceriter agi. Mit-
 „timus, Reverendus Pater prænomminatus, &
 „ego, querelas aliquorum, quæ in manus no-
 „stras nedum verbis, sed scriptis devenerunt.
 „Et id agimus, non ad damnationem tuam, non
 „ad inculpationem, non ad irritationem, (novit
 „Deus) sed cautelam super his omnibus am-
 „pliore

pliozem. Scio, millies expertus, quam varia,,
semper, quam falsa de prædicantibus referun-,,
tur, partim ex auditorum imperitia, partim ex,,
arroganti quorundam malitia, contemptu, vel,,
invidia. Scio denique, qui ait: Da sapi-,,
enti occasionem, & festinabit accipere. In-
terim bene vale in Domino, qui tuam in,,
bono viam dirigat, custodiat & confirmet.,,
Amen! ,,

Hic in codice antiquo Gersoniano A. 1484.
Coloniæ edito epistola hæcce finita. Ast in
editione altera decennio abhinc secuta A. 1494.
adjectum reperitur auctarium, vel consensus
Cardinalis Cameracensis, his verbis: Reveren-,,
de Magister, & Pater charissime. Familiaria,,
colloquia, quæ tecum in Janua & Padua, &,,
quandoque alibi me habuisse recolo, sermo-,,
nesque tui salutare, quos audivi, de te omne,,
bonum præcipueque humilitatem, quæ virtu-,,
tum omnium fundamentum, præsumere a-,,
gunt. Ideo cum dilecto fratre & socio meo,,
Cancellario Parisiensi ad præmissa te charita-,,
tive exhortari persuasus sum. Tuus per o-,,
mnia Petrus Cardinalis Cameracensis. Post,,
scripturam & datam literarum istarum fue-,,
runt die Veneris ultimo præterita, uniti sa-,,
cro Concilio Domini Castellani, qui simul iter,,
ad alios fecerunt & publicarunt subtractio-,,
nem a Petro de Luna. Digneris ad pacem,,
regni imo & regnorum laborare, & bene va-,,

„le. Scriptum 21. Junii, Constantiæ. Vale in
 „Domino, qui tuam in bono viam dirigat, cu-
 „stodiat & confirmet. Amen. Tuus ad te devo-
 „tus Johannes Cancellarius Parisiensis.

In utroque vero antiquo Codice laudato hæc
 habetur subscriptio, argumentum epistolæ com-
 plexa: „Epistola Magistri Johannis Gerson ad
 „Sanctum Vincentium Ordinis Prædicatorum
 „missa. In qua hortatur, ut Concilium Con-
 „stantiense sua personali præsentia accedere di-
 „gnetur, sectamque se flagellantium ut ad tem-
 „pus deserat modestissime inculcat (persua-
 „det.)

Epistolam hanc paullo prolixiorem ideo inte-
 gram hic adponere volumus, ut de magna istius
 viri existimatione nobis eo melius constaret; un-
 de certe mirari subit, tantos quoque viros & sum-
 mis muneribus adhibitos, ad tantas ineptias se
 demittere potuisse. Dicitur præterea Alexan-
 der IV Pontifex, sectam nostram multis indul-
 gentiis confirmasse, quod tamen dubitanter ad-
 iero. Suspectus enim est ille auctor, apud quem
 ista leguntur, quum ab aliis id confirmatum non
 videam: doctissimus vero Boileau p. 262. dicat,
 Alexandrum IV. Anagninæ sedentem illos aucto-
 ritate Ecclesiastica confirmare noluisse.

3. Inter sequiora, quæ de Flagellatoribus oc-
 currunt; judicia illud mihi maxime ridiculum
 visum est, quod quidam eos Antichristi venturi
 prodromos statuerunt. Puto hoc aut simile quid
 velle

velle Hermannum de Lerbeke in Chron. Comitum Schavvenburgensium apud Meibomium t. I. p. 516. verba sunt: *Flagellarii, sive gens sine capite adventum Antipatri prænunciabant.* Puto ita scribendum pro eo, quod ibi legitur, *pronunciabant.* Quis uero sit ille *Antipater*, dubium adhuc est. Fallor? an *Antiochum* in animo habuit, qui quum in Judaicam Ecclesiam admodum fuerit crudelis, a quibusdam Patribus rediturus creditur, perinde ac Nero, quem etiam Anti-Christi sodalem credit Sulpicius Severus aliquot locis. Loca de Antiocho jam quidem non succurrunt, memini tamen fundamentum eius rei ex penultimo & ultimo capite Danielis peti- tum esse.

4. Ad ipsum Pontificem Romanum Clemen- tem VI. quod spectat, jam supra docuimus, eum hanc sectam fulmine Apostolico litteris ad complures Archi-Episcopos & Metropolitanos missis, percussisse, & excommunicasse. In cuius rei testimonium, ipsum diploma totum inferemus ex Odorico Raynaldo ad a. 1349.

Clemens Episcopus, servus servorum Dei, ,,
venerabilibus fratribus, Archi-Episcopo Ma- ,,
gdeburgensi, (a) ejusque suffraganeis salu- ,,

F 2

tem

(a) *Maguntinensi Archi-Episcopo* idem diploma in- scriptum fuisse testatur Petrus de Herentals Prior Floréf- fensis in vita Clementis VI. apud Baluzium in Pontiff. Avenionensibus tom. I. p. 316. Ex quo etiam priora il-

„tem & Apostolicam benedictionem. Inter
 „sollicitudines innumeras, & immensas, quibus
 „ultra vires ex Apostolicæ servitutis debito per-
 „urgemur, illud cordi nostro potissime insidet,
 „& ad hoc ardentius studia nostra convertimus
 „& conatus, ut apud omnes Christi nominis Pro-
 „fessores orthodoxa fides fulgeat, & sic Catholi-
 „cæ & Apostolicæ Ecclesiæ norma sine quocun-
 „que fictionis, simulationis seu velaminis pallio
 „pure & laudabiliter observetur, quod (b) a vi-
 „nea Domini Sabaoth, cujus cura nobis, licet im-
 „meritis, est commissa, vepres & urticæ, tam pe-
 „riculose, quam damnabiliter succrescentes e-
 „vellantur radicitus, & vulpeculæ, quæ ipsam
 „demoliri nituntur, per apostolicæ sedis provi-
 „dentiam abigantur. Sane molesta nobis, licet
 „fide digna, magnorum relatio, & multo-
 „rum assertio nostrum & fratrum nostrorum non
 „mediocriter turbavit auditum, quod in partibus
 „Alamanniæ, & ei convicinis quædam sub præ-
 „textu devotionis, & agenda pœnitentiæ vana
 „religio, & superstitiosa adinventio procurante
 „satore malorum operum insurrexit, per quam
 „profana multitudo simplicium hominum, qui
 „se Flagellatores appellant, decepta, verbis fi-
 „ctis & mendacibus malignorum, asserentium
 Sal-

lius verba, usque ad hæc: Molesta nobis &c. exscripsi-
 mus, & cum sequentibus coniunximus, nam ea ipsa in
 Odorico Raynaldo non leguntur.

(b) pro *est* finali, ex more istorum temporum.

Salvatorem nostrum Jerosolymis Patriarchæ Je-
rosolymitano apparuisse (cum tamen a longis
citra temporibus nullus ibidem præsentialiter
fuerit patriarcha) & sibi aliqua dixisse, quæ co-
lorem non habentia nec saporem, in quibus-
dam scripturæ sacre obviare noscuntur; in il-
lam cordis vesaniam, & inane damnationis
præcipitium est deducta, & de die in diem fug-
gestionem hostis antiqui se, ut dominicum gre-
gem devoret, transferentis in lucis angelum,
nimium succrescendo deduci, cortina trahente,
cortinam periculosius formidatur, quod se per
societates & conventicula, licet caudas invicem
colligatas habeat, dividens, diversas circumvit,
patrias, (c) cæterorum vitam & statum conte-
mnendo: se justificant, & claves ecclesiæ vili-
pendunt; at in contemptum disciplinæ ecclesi-
asticæ, crucem Domini ante se, & habitum cer-
tum, nigrum videlicet, ante & retro ipsius vivi-
ficæ crucis appensum habentes signaculum, sine
superioris licentia deferentes, sub nomine pœ-
nitentiæ, vitam gerunt insolitam: congrega-
tiones conventuales, quæ a jure sunt prohibitæ,
faciunt; & ad alios actus prosiliunt, a vita &
moribus communibus & observantia fidelium,
alie-

(c) *Patriæ* vox illis temporibus notavit *regionem*,
terram. Significatio ista occurrit apud Galieum
Britonem locis compluribus, nominatim I. 462. 2.
234, 532: 3. 179, 291, 293, vide Barthium ad 7.827.
& Reinesium *Defens. Variar. Lect.* p. 122,

,, alienos : ordinationes & etiam statuta, quibus
 ,, utuntur, seu verius abutuntur, propria temeritate
 ,, fecerunt, erroris suspitione non vacua, &
 ,, iudicio carentia rationis, sed tam Deo quam &
 ,, hominibus amplius odiosa. Turbamur acer-
 ,, bius, & durius anxiamur, quod quidam reli-
 ,, giosi, præsertim de ordinibus mendicantium,
 ,, qui alios ab invio revocare debuerant, & ad vi-
 ,, am reducere veritatis, ab utero matris ecclesiæ,
 ,, velut maledictionis filii nequiter aberrantes,
 ,, linguas suas, ut alios protrahant in errorem,
 ,, acuunt; quibus corda debilia vulnerant in-
 ,, firmorum, & ignorantes Dei justitiam, & suæ
 ,, prudentiæ innitentes, dum legi Dei nolunt esse
 ,, subjecti alios in persuasibilibus humanæ sapi-
 ,, entia verbis prædicando, & dogmatizando,
 ,, contra ecclesiasticam libertatem, ab ipsa fidei
 ,, veritate subducere moliuntur. Et ut effica-
 ,, cius officiant, & conceptum virus latenter ef-
 ,, fundant, blandis prius sermonibus auditores,
 ,, quasi bonum vinum primum ponendo, sata-
 ,, gunt irretire, ut cum inebriati fuerint, illud,
 ,, quod est deterius ingerentes, cum ipsis in per-
 ,, ditionis laqueum incidant, ac in profundum
 ,, malorum pariter demergantur.

,, Nos igitur tam pernicioso, & periculoso
 ,, principio, per quod ultra divinæ Majestatis of-
 ,, fensam, magnum reipublicæ paratur pericu-
 ,, lum, & apud fideles scandalum generatur, ne
 ,, deterius processus pariat, & successus, vitare vo-
 len-

lentes; & considerantes, quod cum plerique,,
 ex ipsis seu adhaerentes eisdem sub pietatis,,
 colore ad impietatis opera laxantes crudeli,,
 ter manus suas, Judæorum (quos pietas Chri,,
 stiana recipit & sustinet, offendi eos aliqua,,
 tenus non permittens) & frequenter Chri,,
 stianorum sanguinem effundere, & opportu,,
 nitate captata, bona clericorum & laicorum di,,
 ripere, & suis juribus applicare, ac superiorum,,
 jurisdictionem usurpare, & ad multa alia illi,,
 cita prorumpere minime vereantur, timendum,,
 est, quod tam præsumpta temeritas, & temera,,
 ria præsumptio, nisi ei per salubre antidotum,,
 occurratur, positura sint non levem perniciem,,
 & aliquorum morbi lethalis contagio serpens,,
 in plurimos, sero recipiat medicinam; atten,,
 dentes insuper, quod error, cui non resistitur,,
 quodam modo approbari videtur, & quod ex,,
 officio nobis injuncto compellimur, ut quos,,
 per iter devium errando currere, & plures in,,
 præcipitium secum trahere prospicimus, ac in,,
 dispersione multarum gentium ambulare, re,,
 vocemus a devio, & ut in viam veritatis, & ju,,
 stitiæ gressus suos dirigant, providere per op,,
 portuna remedia studeamus; fraternitati ve,,
 stræ per apostolica (d) committimus, & distri,,

F. 4

cte

(d) *Apostolica*. Odor. Raynaldus in margine adpo-
 suit vocem *scripta*, quod nescio, an ita in aliis Codd.
 invenerit. Certe *Apostolicum* substantive usurpatur, &
 subintelligitur *breve, diploma, scriptum*.

„ cte præcipiendo mandamus, quatenus sin-
 „ guli vestrum in singulis vestris civitatibus & di-
 „ œcesibus, per vos, vel alium, seu alios, ad inven-
 „ tiones huiusmodi, & ritus profanos, (quos una
 „ cum societatibus, conventiculis, & congrega-
 „ tionibus, ac statutis & ordinationibus per su-
 „ prædictos, qui se, ut præmittitur, flagellato-
 „ res appellant, temerarie attentatis, de Fratrum
 „ nostrorum consilio perpetuæ prohibitioni sub-
 „ iecimus, & tanquam illicita reprobavimus) au-
 „ ctoritate nostra reprobos & illicitos publice
 „ nunciatis: ac omnes tam clericos, seculares &
 „ regulares, quam laicos de prædicta superstitione
 „ secta seu societate, quocunque appellentur
 „ nomine, existentes, vel eam sectantes, aucto-
 „ ritate prædicta monere & inducere studeatis,
 „ vt ab huiusmodi observantia, secta, & vana glo-
 „ ria, taliter desistere & resilire procurent, quod
 „ nullus deinceps prædictam sectam seu conven-
 „ ticulum præsumat intrare, aut ritus aut statuta
 „ societatum huiusmodi observare; contrarium
 „ facientes per censuram ecclesiasticam coërcen-
 „ do: nec non & eos, in quos temporalem juris-
 „ dictionem habetis, per pœnas temporales, de
 „ quibus expedire videritis, appellatione postpo-
 „ sita compellatis.

„ Sane ut religiosi, & alii errorum magistri,
 „ qui prædicando & dogmatizando simplices de-
 „ cipiunt, & cœci ducatum cœcis præbentes,
 „ ipsos in foveam secum trahunt; &, si non di-

vino amore, saltem humana confusione a tam „
 iniquo proposito revocentur; omnes & singu- „
 los, cujuscumque sint ordinis, religionis, digni- „
 tatis, præminentia, sive status, quos in prædi- „
 ctis vobis constiterit deliquisse, capi (non ob- „
 stante quocumque privilegio vel indulto, quod „
 in hoc eis suffragari nolumus) faciatis; & tam „
 diu captos detineatis, donec aliud a nobis rece- „
 peritis in mandatis, invocato ad hoc, si opus „
 fuerit, auxilio brachii secularis. Per prædicta „
 tamen nequaquam intendimus prohibere, quin „
 Christi fideles impositam sibi canonicæ pœni- „
 tentiam, vel etiam non impositam (dum modo „
 recta intentione & pura devotione ad illam per- „
 agendam procedant) in suis hospitibus, vel alias „
 absq; superstitionibus, congregationibus socie- „
 tatibus, & conventiculis supradictis possint face- „
 re, & se in bonis operibus exercendo, virtutum „
 Domino, prout ipse inspiraverit, in humilitatis „
 spiritu deservire. Cæterum, quia præsentis literæ „
 nequirent singulis vestrum propter viarum dif- „
 crimina commodè præsentari, volumus quod „
 (e) te, frater Archi-Episcopo, earum transum- „
 ptum publica manu scriptum, & tuo com- „
 munitum sigillo, vobis suffraganeis trans- „
 mittatur, cui adhiberi volumus plenam fi- „
 dem. Datum Avinione, XIII. Kal. Novem- „
 bris, anno VIII. „

5. Statim vero anno MCCCXLIX. Universitas Parisiensis Ecclesiasticæ paci semper intenta, prima die Martis post festum omnium Sanctorum, post factam a Rectore & Deputatis definitionem, quæ in congregatione generali a tota Universitate examinata, omniumque Facultatum & Nationum calculis comprobata est; ut habetur in Regesto Nationis Anglicanæ, tunc eiusdem Procuratore M. Jo. de Lovanio Hollandino sic scribente: *Anno Domini 1349. prima die Martis post festum O. S. facta fuit Definitio contra Flagellatores per D. Rectorem & tunc Deputatos & a tota Universitate in Congregatione generali examinata est & concessa.* Hæc Cæsar Egassius Bulæus in Historia Universitatis Parisiensis tom. 4. p. 315. qui tamen conqueritur, se nusquam in antiquis Commentariis & Codicibus Definitionem istam reperire potuisse.

6. Refutationem porro contra hanc sectam Flagellantium scripsit M. Joannes Gerson, Ecclesiæ & Universitatis Parisiensis Cancellarius, vir multis editis scriptis celeberrimus; eamque in Concilio Constantiensi MCCCCXVII. die 18. Julii exhibuit. Quam nos integram quoque inferemus.

OPVSCVLVM IO. GERSONIS, contra sectam flagellantium se &c. sub aliquibus considerationibus.

„I. Lex Christi dicitur lex amoris, quam dominus, sicut dicit Augustinus, voluit paucissimis

mis sacramentis esse contentam. Et inde cui-
 pat eos, qui *servilibus* eam premunt *oneribus* :
 conformiter ad illud primi pastoris Petri, Act.
 15. Quid tentatis Deum, imponere jugum super
 cervicem discipulorum; quod neque nos, ne-
 que patres nostri portare potuimus : sed per
 gratiam Domini nostri Jesu Christi credimus
 salvari, quemadmodum & illi. Opium ver-
 bum omni acceptione dignissimum!

2. Lex Christi non minus debet in cultu suo
 vitare superstitiones gentilium, & idololatra-
 rum, præsertim crudeles & horrendas, quam
 antiqua lex; in qua tamen prohibitio fit per
 expressum Deut. 14. ubi dicitur: Filii estote
 Domini Dei vestri, non vos incidetis. Glossa:
 non debetis in aliquo idololatræ assimilari. Et
 in Hebræo habetur: Non vos lacerabitis: hoc
 autem faciebant idololatræ, sicut habetur 2.
 Reg. 18. ubi dicitur, quod incidebant se iuxta
 ritum suum cultris, & lanceolis, donec perfun-
 derentur sanguine. Compertum siquidem est,
 & traditum homicidas illos, & apostatas dæmo-
 nes esse cupidos effusionis sanguinis, præsertim
 humani.

3. Lex aliqua quanto est iniquior, & dæmo-
 niis obsequentior, tanto semper invenitur cru-
 delior, & amarior. Patet in illis, qui filios
 suos & filias immolabant dæmoniis. Hinc
 Dominus ait per Prophetam: Servietis diis a-
 lienis, qui non dabunt vobis requiem: Chri-

„ stus autem ex gratia sua, (sicut notatur in dicto
 „ Petri prius allegato) voluit nos misericorditer
 „ salvare per sanguinem suum semel effusum:
 „ per quem factus est nobis a Deo sapientia, justi-
 „ tia, sanctificatio & redemptio.

„ 4. Lex Christi maximam fortitur virtutem
 „ ex misericordia & gratia sua: cujus gratiæ vasa
 „ sunt sacramenta novæ legis ex virtute operis
 „ operati: Et ideo quicquid avertit a sacramen-
 „ tis suscipiendis, præsertim a sacramento con-
 „ fessionis, debet rejici fideliter. Constat au-
 „ tem per experientiam, quod taliter se flagel-
 „ lantes non curant de sacramento confessionis,
 „ vel pœnitentiæ sacramentalis, dicentes, quod
 „ hæc flagellatio potior est ad delendum peccata,
 „ quam quæcumque confessio: imo eam æquipa-
 „ rant nonnulli, vel præponunt martyrio: quo-
 „ niam facimus, inquit, ultro fundendo san-
 „ guinem proprium, quod ab aliis martyres pati
 „ congebantur. Formidandum tamen istic est,
 „ ne apud personas clericales, & in locis sacris
 „ causet hæc pollutio sanguinis vel excommuni-
 „ cationem vel contaminationem & profhana-
 „ tionem in eisdem locis sacris.

„ 5. Lex Christi prohibet solícite pœnitentias
 „ publicas dandas esse clericis, sacerdotibus &
 „ prælatis, propter reverentiam status clericalis,
 „ quanto minus debent tales personæ suscipere
 „ pœnitentias hujusmodi publicas, sicut sunt (ut
 „ fertur) multi de numero se flagellantium; qui
 licet

licet videantur celare se: tamen satis cogno-
scuntur. Similiter diceretur de personis insi-
gnibus in utroque sexu: de servanda insuper
verecundia juvenularum, & juvenum illic se
denudantium: & de non infringenda gravi-
tate virorum, vel autoritate minuenda paren-
tum.,,

6. Lex Christi, si videatur flagella indulge-
re, juxta illud: Ecce ego in flagella paratus
sum: nihilominus circumstantiæ debent appo-
ni, quibus rationabile fiat obsequium nostrum.
Una quod hujusmodi flagellatio fiat judicio su-
perioris imponentis talem pœnitentiam; &
quod ab altero fiat, & moderate, & sine scan-
dalo, & ostentatione, ac sine sanguine, juxta tra-
ditionem Guil. Parisiensis, quemadmodum sit
hujusmodi flagellatio in religionibus approba-
tis, & ab aliquibus devotis personis. Sed ali-
ter longe videmus in illis, quæ reprobamus, fla-
gellis observari.,,

6. Lex Christi declarata per Ecclesiam, (cu-
jus autoritas major est in sua consuetudine di-
cente sancto Thoma) quam sit autoritas unius
doctoris, sicut Hieronymi, vel Augustini),
semper sectam flagellantium se reprobavit,
postquam insurgere videbatur in diversis mun-
di partibus: & hoc de memoria plurium ho-
minum viventium, tam in Lotharingia, quam
in Alamania, & in Francia pluribus in locis,
juxta

„juxta narrationes hominum , & Chronicas
 „Franciæ, ac scripturas fide dignas.

„8. Lex Christi frequenter prohibuit mul-
 „tas observationes Beghardorum & Begharda-
 „rum, quæ in prima sui introductione præten-
 „debant speciem magnæ religionis, ac multi-
 „fructus spiritualis in animabus, & exempla sa-
 „lutis, & austeritatis. Prohibuit inquam pro-
 „pter sequelas malas & multas, quæ sub hoc præ-
 „textu fieri sunt inventæ. Non enim est malum
 „quod subsistere posset, si non aliquam speciem
 „haberet in se boni: propterea fallit hæc argu-
 „mentatio: Proveniunt ex hac secta flagellato-
 „rum multa bona: Non igitur tollenda, vel
 „reprobanda.

„9. Lex Christi nedum ordinat hominem
 „ad Deum, sed etiam ad proximum, & ad prin-
 „cipem seu prælatum suum: propterea non de-
 „bet qualiscunque ritus introduci per populos,
 „qui possit causare seditionem, vel partialitatem,
 „vel superstitionem, sed debent omnia regulate
 „fieri, & ordinate de mandato, & ordinatione
 „superioris, ut nullatenus ordo hierarchicus
 „confundatur: quod fieret, si quilibet ad ar-
 „bitrium suum posset instituere, vel fovere
 „novum ritum sine duce, sine lege stabili, si-
 „ne ordine ubi sunt juvenes & virgines, senes
 „cum junioribus, simul in unum dives & pau-
 „per

per, & illorum turba magna, de quibus ait Ec-
clesiastes: stultorum infinitus est numerus. ,,

10. Lex Christi, sufficienter data est in præ-
ceptis decalogi, quorum observatio facta cum
bona simplicitate, & ut ita dicatur, grossa fide,
satis est ad salutem, præsertim laicorum & po-
pularium, absque nova gravissimorum onerum
impositione, juxta illud Christi: Si vis ad vi-
tam ingredi, serva mandata. Nec valet, si
dicatur, quod populares suscipiunt voluntarie,
tales flagellationes sine præcepto alio, dum
invenitur, quod ipsi divina præcepta liberius
in multis inde contemnunt. Est enim con-
tumax humana natura, quæ postquam desti-
tuta est ab originalis justitiæ statu, cupidius fer-
tur in illa, quæ sunt ad inventionem suam, quam
quæ sunt divinæ jussionis: & hic est unus su-
perbiæ gradus, quem apud religiosos loquitur
Bernhard. inveniri, dum plus gaudent in absti-
nentia, vel oratione particulari spontaneo,
sumpta, quam in tota regulari disciplina.

11. Lex Christi sufficienter ab Apostolis,
& sacris doctoribus explicata, non invenitur
tales novitates flagellantium se constituisse
prædicando, vel aliter; sed potius reprobaf-
se, tanquam suspectissimas, & periculosissi-
mas, & quæ vergere possunt in Scandalum
Christianorum apud Judæos, Saracenos, & Pa-
ganos,

„ganos, tanquam lex Christi sit auster, cru-
 „delis, & in sanguinibus, non in miserationi-
 „bus enutrita.

„12. Lex Christi docet ex præmissis, & simili-
 „bus multis prælatos Ecclesiæ pastores, & docto-
 „res, imo & principes, quod sectam hujusmodi
 „cruentam, & sanguinolentam (gallice sanglante)
 „studeant, & laborent destruere, seu compefcere
 „tam bonis prædicationibus, & bonis suasioni-
 „bus, quam censuris, nedum ecclesiasticis, sed
 „etiam temporalibus more prædecessorum; at-
 „tento quod sub hoc velamine, ac prætextu pœ-
 „nitentiæ fiunt innumera mala, sicut experti
 „testantur, insurgunt hæreses, vilipenduntur
 „proprii sacerdotes, contemnuntur confessio-
 „nes, & pœnitentiæ sacramentales, extorquen-
 „tur dolosis modis pecuniæ, otia, quæ pigros
 „occidunt, nutriuntur; silemus de furtis, de
 „stupris, & adulteriis, de periculis, quæ sunt in
 „falsis fratribus, & fraudulentis sollicitationi-
 „bus ad omne facinus atque flagitium, ita, ut
 „bonis & malis hinc inde statera iusta, vel æ-
 „qua lance pensatis, mala multo plura, quam
 „bona parturire cognoscatur hæc secta se fla-
 „gellantium pridem, & pluries jam damnata.
 „Propterea dum repullulat, vel excrescit, toto
 „studio funditus evellenda proterendaque cen-
 „setur. Verum quoniam oportet in hoc malo
 „jam radicato, & quod latissime serpit, procede-

repedentim, & caute, dum quæruntur era-
dicari zizania flagellatorum hujusmodi, simul
evellatur & triticum prius seminatum boni sa-
lubrisque verbi Dei. Notetur igitur cautela,
quæ duplex infra scripta.

13. Fiat imprimis exhortatio vehemens, &
crebra, de & super autoritate facti Concilii
dum illud est. Similiter de autoritate Papæ,
& Ecclesiæ Romanæ, quatenus quilibet habeat
promptitudinem animi, parere, vel obedire
mandatis, vel institutionibus, seu Conciliis
prædictorum: quemadmodum facit egregius
& fervidus prædicator magister Vincentius,
sicut patet ex literis propria manu subscriptis,
novissime missis Constantiam. In quotidia-
nis, inquit, recommendationibus sacri, & uni-
versalis Concilii Constantiensis, quas facio,
post sermonem docui, & doceo omnes fideles
submittere omnia facta & verba, ac etiam scri-
pta determinationi, ac etiam correctioni eius-
dem sacri Concilii. Subdendo: Et sic facio in
omnibus factis, & dictis, ac etiam scriptis meis.
Hæc ibidem, quæ manifestant discretam humi-
litem & humilem discretionem tanti viri,
quæ discretio posita est a sanctis patribus du-
ctrix, aurigaque virtutum, dum instar devoti
Bernhardi plus aliëno, quam proprio credit iu-
dicio.

„ 14. Porro non est formidandum retractio-
 „ nis, (quæ forsan opponetur) opprobrium. Sit
 „ in exemplo beatus Augustinus, cujus retractio
 „ nec inhonoravit eum, nec autoritatis dicto-
 „ rum suorum robur evertit. Nihil enim (ut
 „ quidam ait) efficacius ad docendum, quam
 „ verbum verax, simplex, & humile, nihil ha-
 „ bens fictionis, vel superbæ præsumptionis ad-
 „ mixtum: quoniam Deus est, qui cum simpli-
 „ cibus graditur, dans eis gratiam & virtutem
 „ uberibus suis, sine qua laborat in vanum lingua
 „ loquentis.

„ 15. Fiat ostensio, quemadmodum fuerunt
 „ quandoque inchoata pia devotione, quæ pro-
 „ cessu temporis inveniuntur deteriores exitus
 „ accipere, vel propter scandalum pusillorum,
 „ vel propter scientiæ defectum, sicut loquitur
 „ de quibusdam Apostolus: Testimonium in-
 „ quit, perhibeo eis, quia zelum Dei habent, sed
 „ non secundum scientiam. Fiat itaque sic do-
 „ cendo, sic prædicando, quod non ita reproba-
 „ buntur personæ singulæ, quæ præsentibus tem-
 „ poribus flagellaverunt se: quod videantur
 „ nunc damnandæ, vel penitus execrandæ, dum-
 „ modo deinde obediant monitioni salutari in-
 „ culcando, quemadmodum melior est obedien-
 „ tia, quam victimæ. Et quod jussione divina in
 „ omni sacrificio tuo sal offeres. Fiat exhorta-
 „ tio diligens & vehemens super laudibus patientiæ
 „

tiæ, quæ perfectum opus habet, præferendo
 eam talibus ultro acceptis flagellationibus, iux-
 ta quod loquitur Augustinus conformiter ad Se-
 necam: Quod aduersitates seculi hujus non tam
 infligendæ sunt, quam dum evenerint, patien-
 ter tolerandæ, faciendo per patientiam de ne-
 cessitate virtutem. Non sum tam demens (in-
 quit Seneca) ut ægrotare velim: sed si ægrotan-
 dum est, patienter tolerabo. Debebunt pro-
 inde numerari diligenter, atque sigillatim tri-
 bulationes variæ, nunc temporales, nunc spiri-
 tuales, quæ assidue nobis dant & ingerunt, veli-
 mus, nolimus, patientiæ materiam: cujusmodi
 sunt infirmitates, paupertates, vexationes, an-
 gariæ, mortes parentum atque filiorum, bella,
 rapinæ, incendia, detractiones, contumeliæ,
 labores manuum in agricolis, & mechanicis,
 tentationes rursus variorum peccatorum;
 quando intus pugnæ, & foris terrores. Et
 quis cunctas hujusmodi tribulationes dinume-
 ret? quæ tot, & tales sunt, ut non oporteat no-
 vas superinducere: quoniam satis esset tole-
 rantia fortis tribulationum hujusmodi quoti-
 dianarum pro purgatione magna peccatorum;
 præsertim adjuncta contritione, & humili con-
 fessione in re, vel proposito, tempore & loco.
 Juxta quod rogabat quidam: fiat pars purga-
 tionis meæ purgatorium meum: labor quo hic
 per singulos dies exerceor. Et profecto sic est:
 plus aliquando valet pia flagellorum Dei sub

„ ejus manu tolerantia sine murmure, sine re-
 „ prehensione divinatorum judiciorum, sine ran-
 „ core, vel odio contra superiores suos, vel alios
 „ affligentes se juste, vel injuste, quam si manens
 „ iracundus & impatiens, nedum flagellaret se-
 „ ipsum ad sanguinem, sed laceraret, & decerpe-
 „ ret membratim ad mortem.

„ 16. Imo sicut non licet hominem seipsum
 „ propria autoritate mutilare, vel castrare, nisi
 „ pro sanitate totius corporis consequenda: sic
 „ nec licet (ut videtur) quod a seipso quis san-
 „ guinem violenter ejiciat, nisi causa medicinæ
 „ corporalis: Alioquin simili ratione posset se
 „ homo cauterizare per ferrum ignitum: quod
 „ adhuc nemo posuit, vel concessit, nisi forte
 „ idololatræ, vel falsi Christiani, quales reperiun-
 „ tur in India, qui se putant baptizari debere per
 „ ignem.

„ 17. Fiat in speciali velut in quadam radice
 „ provisio solers, & exacta circa societatem il-
 „ lam multum numerosam: a qua videtur incho-
 „ ata, vel saltem multum continuata & obfirma-
 „ ta flagellatio talis. Unde cum dicant, se sub
 „ obedientia esse, primitus imperandum est, ut
 „ desistant, & desistere suadeant alios sub mode-
 „ ratione, quæ dicta est: videlicet nisi, vel quo-
 „ usque sacrum Concilium vel Ecclesia Romana
 „ mandaverit, vel toleraverit hæc fieri, allegando
 regu-

regulam naturalem, quod ubi dubitatio surgit de,
 aliquo actu, an possit licite fieri, vel omitti, tu-
 tius est omittere, quam facere; præsertim ubi,
 factio generare cernitur scandalum aliorum.
 Unde est illud Apostoli: si esca scandalizet fra-
 trem meum, non manducabo carnes in æter-
 num. Videretur proinde numerus talis coar-
 ctandus, & sollicitè purgandus, ne sub eorum,
 multitudine etiam bonorum, mali & reprob-
 delitescant. Denique populus, quando erigi-
 tur ad novitates, illæ sunt illis ingerendæ, in
 quibus est tuta salubrisque devotio; sicut de mi-
 sericordia sanctorum, & recursum ad eos, vel ad
 angelum proprium custodem; ad sanctum, cu-
 jus nomen persona gerit, ad illam matrem Dei,
 & virginalem sponsum suum Joseph, numeran-
 do prærogativas eorum.

Proinde, si prædicandum fuerit, de finali ju-
 dicio, vel antichristo, fiat hoc in generali, con-
 cludendo, quod in morte quilibet habet suum
 iudicium proximum & incertum. Quod si
 quis inducere voluerit miracula nova super an-
 tichristi adventu proximo, notet quod mundus,
 senescens patitur phantasias falsorum miraculo-
 rum; sicut homo senex phantasiatur in somno:
 Propterea sunt nunc habenda miracula valde
 suspecta, nisi facta prius examinatione diligen-
 ti.,

„18. Observandum præterea summopere vi-
 „detur apud tales de societate, quod nullo
 „modo vivant damnose, si laborare possint, ut
 „sint ad monitionem, & exemplar laboranti-
 „um, ut præterea nihil agant contentiose, &
 „velut ex vituperio, & contemptu prælatorum
 „majorum & minorum, vel aliquorum gene-
 „raliter clericorum; neque in prædicationi-
 „bus faciendis, neque in confessionibus audi-
 „endis. Propterea debent in omni loco, quo
 „primo veniunt, primitus habere collocutio-
 „nem, & beneplacitum cum ecclesiasticis, vel
 „eorum capitibus, ne schisma forsan fiat laico-
 „rum ad Clericos, vel e contra.

„19. Tandem si forte senserit doctor insi-
 „gnis magister Vincentius, non posse con-
 „venienter super præmissis salubriter & effi-
 „caciter providere, videtur consultius, ut ad
 „tempus segregaret præsentiam suam, effu-
 „giens tantam societatem, quod fieri posset vi-
 „sitando sacrum Concilium, vel altera occasio-
 „ne sibi sumpta.

„Hæc interim notata sunt, velut in quodam
 „transcursu, magis ad rememorandum, quam
 „docendum XVIII. Julii, Anno Domini
 „M. CCCC. XVII. Constant. tempore Con-
 „cilii.

7. Duo præterea fuerunt, qui contra hanc sectam nostram publicis scriptis insurrexerunt. Unus erat Magister Hermannus de Schildis, in conventu Osnaburgensi Theologiæ Doctor, qui inter alia *tractatum* quoque scripsit *contra errores Flagellatorum* teste Jo. Schiphowero in Chron. Oldenburgensium Archi-Comitum apud Meibomium tom. 2. p. 159. Alter Jo. ab Indagine, quem *contra Flagellatores librum* 1. scripsisse ait Trithemius de script. Eccl. fol. 119. a. Sed quum ambo illa scripta hæcenus fuerint inedita, eorum nobis copia fieri nondum potuit. Si tamen in aliqua Germaniæ bibliotheca, adhuc supersint, non dubito, me in posteriore, si quæ secutura est, huius opusculi editione illa benevolo lectori exhibere posse.

8 In Gallia sub initium seculi XVII. Edmundus Augerius Hen. III. Regi a sacris confessionibus, qui & ipse Regem ad hoc pœnitentiæ genus suscipiendum incitaverat, librum quendam scripsit, cui titulum fecit: *discursum de pœnitentia*, in quo ille flagellorum usum strenue defendit. Et Gretserus Jesuita notissimus eius libri Apologiam quandam confecit. Postea Servinus Advocatus Generalis actionem quandam contra Flagellatores tradidit Senatu supremo Parisiensi, quem Parlamentum vocant, anno M DCI. in qua hoc usus est initio: *Non oportere quenquam adoptare hypocritæ illius sententiam qui discursum de pœnitentia*

tia edidit, sed opinionem potius Tertulliani sequendam esse, qui non voluit nos usque ad effusionem sanguinis mortificari. Ad cuius etiam postulationem editum est Senatus Consultum, in quo flagellationes istæ superstitiosæ uno ictu abolitæ sunt & prohibitæ. Hæc Boileau c. 9. p. 291. 300.

9. Hæc sunt, quæ ex nostra penu de secta Flagellantium in medium proferre potuimus. Plura sunt, quæ omittenda nobis fuerunt, quum omnium librorum, qui evolvendi erant, nobis non fieri potuerit copia. Interim spero lectores his collectaneis fore contentos, donec occasio dabitur ea ulterius deducendi. Finimus cum viro
 omnis generis flagellis maiorem in
 modum castigato:

SIT NOMEN DOMINI BENEDICTUM

INDEX

INDEX I.

AVCTORVM, AD QVORVM TES- TIMONIA IN HOC OPVSCVLO PRO- VOCATVR.

Acta Inquisitionis Jo. XXII. adv. Petrum de Pa- lude.	21
<i>Adlzreitterus.</i>	54. 66. 67. 69
Albertus Magnus.	16
Albertus Strasburgensis.	29. 30. 31. 32. 34. 43. 66
Anonymus Erphesphordiensis.	2. 3. 15. 71
— Monachus S. Justinae Paduanus.	13. 14. 28. 43. 55. 62
Arnulphus Lexoviensis.	21
Auctor Calendarii Bohemici.	28. 55. 62. 68
— Chronici Alsatiae vernaculus.	66
— Chronici Augustensis.	15. 32. 33
— Chronici Magni Belgici.	68
— Chronici Magdeburgensis.	19. 28. 68. 73
— Compilationis Chronologicae a Madero edi- tus.	5. 64
— a Pistorio editus.	4. 64. 70
— Vitae Clementis VI.	5. 27. 43
— alius.	6. 34. 43. 54
— alius MS. in Bibl. Vat.	64
— de temporibus mundi.	7. 29. 70
	<i>Aven-</i>

INDEX I.

<i>Aventinus.</i>	43.62
<i>Barthius.</i>	21. 85
<i>Boileau.</i>	20. 56. 76. 82
<i>Bucelinus.</i>	68
<i>Buleus.</i>	43. 44. 53. 69. 90
<i>Bzovius.</i>	20. 43
<i>Cave.</i>	7
<i>Chladenius.</i>	7
<i>Cramerus Dan.</i>	35. 43. 44
<i>Continuator Guill. de Nangis.</i>	15. 21. 27. 40. 43. 52
— <i>Urspergensis.</i>	62. 64. 65. 66. 67
<i>Dlugossus.</i>	21. 34. 43. 46. 53. 61. 63
<i>Dubravius.</i>	27. 33
<i>Ducæus Front.</i>	32
<i>Elogia Episcop. Carnotensium.</i>	21
<i>Engelhusius Theod.</i>	3
<i>Fabricius Georg.</i>	3. 4. 5. 30. 32. 33. 53. 63. 67
<i>Francus Seb.</i>	31. 32. 43. 66. 67
<i>du Fresne.</i>	3. 22. 40. 47
<i>Frisius Tilem.</i>	31
<i>Fulbertus Carnotensis.</i>	21
<i>Gerson Jo.</i>	7. 77. 90
<i>Gregorius Turonensis MS.</i>	21
<i>Gretserus.</i>	103
<i>Grunovius Sim.</i>	8. 9
<i>Gulielmus Brito.</i>	85
<i>Hainricus Rebdorfiensis.</i>	24. 27. 40. 53. 54. 65. 67
<i>von der Hardt Herm.</i>	77
<i>Hartknochius.</i>	8. 9. 33. 43. 44. 73
<i>Herenthals Petr.</i>	83
	<i>Hilde-</i>

INDEX I.

<i>Hildebrandus Joach.</i>	5
<i>Hoffmannus.</i>	30. 64
<i>ab Huyssen L. B.</i>	61
<i>Indagine Jo. ab.</i>	103
<i>Joannes Evang.</i>	54
<i>Koenigshofen.</i>	29. 31. 35. 39. 43. 44. 64. 65. 66. 76
<i>Krantzius.</i>	6. 11. 19. 27. 32. 34. 43. 44. 54. 68
<i>Labbeus.</i>	4
<i>Lehmannus.</i>	66
<i>Lérbeke (Herm. de.)</i>	1. 6. 83
<i>Ludovicus Phil.</i>	31
<i>Lutherus.</i>	36
<i>Lutsaldus.</i>	21
<i>Masenius.</i>	67
<i>Meibom, Henr. Sen.</i>	3
— — <i>Jun.</i>	47
<i>Meierus Jac.</i>	32. 68
<i>Meigerus.</i>	44. 54
<i>Miechovia Matth. de.</i>	61. 63
<i>Mislenta.</i>	8
<i>Monte puellarum (Conr. de.)</i>	7
<i>Northovius Lev.</i>	4. 53
<i>Olearius.</i>	68
<i>Paralipomena. Ursp.</i>	43
<i>V. Continuator.</i>	
<i>Pareus.</i>	36
<i>Paullini C. F.</i>	2. 3
<i>Paulinus Nolanus.</i>	32
<i>Persona Gobel.</i>	5. 7. 8. 30. 52. 72
<i>Plautus.</i>	36
	Pot-

INDEX I.

<i>Potgieferus.</i>	II. 30
Pfalni.	13
<i>Raynaldus Odor.</i>	13.14.43.53.54.65.70.76.83.84.89
Regum libri.	40
<i>Reinesius.</i>	85
Rolevinek Wern.	4.5 28.64
Schildis Herm. de.	103
Schiphowerus Jo.	103
Sigfridus Presb.	63
<i>Sigomius.</i>	6.32.57.60.76
<i>Simonis Phil.</i>	37.43.66.70
Statuta Fravenburgensia.	73
Stero Henr.	14. 43
Sulpicius Severus.	21
<i>Thuanus.</i>	74. 75
<i>Trithemius.</i>	44.73
Visselbeccius Petr.	2.30.71
Vrie Theod.	44.72
Walsingham Thom.	69
<i>Warton Henr.</i>	7
<i>Zieglerus H. A.</i>	72

INDEX II.

RERVM & NOMINVM PRO- PRIORVM.

Academia Parisiensis damnavit Flagellatores

90
Acephali

INDEX II.

Acephali	6
Albati.	8
Alexander IV. Pont.	82
in Anglia fuere Flag.	69
Annus Devotionis.	60
Antichristus.	83
Antiochus Antich.	<i>ibid.</i>
Aquisgrani fuere Flag.	67
Argentorati.	62. 64. 65
Armilausum quid.	32
Avinione fuere Flagell.	68
Balduinus Episc. Trev.	66
Bambergensem dioecesim inviserunt Flag.	65
Basileæ fuere Flag.	67
Beguardi.	7
Beiden.	36
Bengeler.	2
Biedermann.	36
Biedevart.	36
Biragius Card.	74
in Bohemia fuerunt Flag.	68
Bononiæ.	60
Brixia.	59
Brulartus Petr.	74
Cantiones Flagell.	35. f.
Carolus IV. Imp.	67
Carolus Card. Lotharingus.	74
Castellus Jo. Bapt.	74
Cevernius Procanc. Gallia.	74
Chorisantium secta.	5
	Cir-

INDEX II.

Circumcelliones.	5
Clerici inter Flagell.	29
Comes de Heldringen.	29
Conradus Episc. Misn.	63
Constantinus Flagell.	30. 67
Cracoviæ fuere Flagell.	63
Cremonæ	59
Creuz-Brüder.	4
Crucifigeri.	5
Crucifratres	<i>ibid.</i>
Denarius Romanus & Saxon.	30
Devoti.	6. 60
Derthonæ fuere Flagell.	59
Docti inter Flagell.	28
Dogmata Flagell.	44. f.
Ecclesia materialis.	46
Edmundus Augerius.	103
Epistola cœlitus delata.	40. 41
Ferrerius Vinc.	76. f.
Flagellorum forma.	34
in Flandria fuere Flagell.	68
Stegel unde.	2. 3
Fratres in Albis.	8
Fratricelli.	7
Fridericus Marchio Misn.	71. 72
Fruixini fuere Flagell.	62
in Gallia	73. f.
Genua	60
Gregorius XI. Pont.	70
Hastæ fuere Flagell.	60
	Hehr

INDEX II.

Sehr.	36
Heldrungensis Comes.	29. 71
Henricus III. Galliaë Rex	74
Hospitale S. Mariæ.	60
Hubertus Palavicinus.	59. 62
Janussius Archiep. Gnesn	63
Joannes de Lovanio	90
Joufa Georg.	75
Jubilæum promulgatum.	69
Judæi a Flagell. occisi.	65
Kuckuc notat fraudem.	48
Magdeburgi fuere Flag.	67
Malefici inter Flag.	27
Maleficia ipsorum.	54
Manfredus Comes.	61
Mediolani fuere Flag.	59
Misnæ - - -	63. 67
Mucfenthier Petr.	30. 71
Mulieres inter Flag.	27
Mutinæ fuere Flag.	59
Novariæ - - -	<i>ibid.</i>
Otto Archi-Ep. Magdeburg.	67
Ottocarus Bohemiæ Rex	63
Papiæ fuere Flag.	59
Parisiis - - -	74
Parmæ - - -	59
Perusiæ orti Flag.	57
Pirnæ fuere Flag.	67
Plagiferi.	4
Plagipatidæ.	4
	Pæ-

INDEX II.

Poenitentes.	6
Poncetus Maur.	75
Pragæ fuere Flag.	62
Prandotha Episc. Cracov.	63
Processio Flagell.	34
in Prussia Flagell.	72
Pueri Flagellatores.	9
Rainerus Eremita.	30. 57. 60
Refutatio Flag.	90. f.
Regii fuere Flag.	59
Requisita Flag.	30
in Romania fuere Flag.	58
Sangerhusæ. —	27. 73
Schmid Conr.	30. 72
Schonevelt Henr.	72
Servinus.	103
Sinibaldus Opizonus.	30. 60
Spiræ fuere Flagell.	66. 70
Taurini —	60
Thuanus Christ.	74
in Thuringia fuere Flag.	71
Treveris. — —	66
Tritarum societas.	3
Trufa pro fraude.	47
in Tuscia fuere Flag.	58
Vestitus Flag.	32. 33
Wilhelmus Dux.	71. 72

F I N I S.

COUNTWAY LIBRARY OF MEDICINE

HV
8613
S24

RARE BOOKS DEPARTMENT

